

WONEN WELZIJN EN ZORG

**Onderzoek naar behoeften van ouderen
in Kampen Noord op het vlak van WWZ**

Colofon

Onderzoek Wonen Welzijn en Zorg, Kampen Noord
Onderzoek & Statistiek, Afdeling Informatie, Gemeente Zwolle
Mei 2006

Opdrachtgever

Gemeente Kampen

Samenstelling en redactie

A.D.J. Veldhuizen
Mevr. Dr. R.J. Dekker

Vormgeving

Roxsane Masey

Bronvermelding

Overname uit deze publicatie is alleen toegestaan onder vermelding van de bron.

Samenvatting

Inleiding

De gemeente Kampen is actief aan de slag met de invoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO), die naar verwachting per 1 januari 2007 wordt ingevoerd. De gemeente Kampen wil de ontwikkelpilot Sociale Cohesie, die wordt uitgevoerd in de Hanzewijk, integreren in het reguliere beleid van de gemeente op het terrein van wonen, welzijn en zorg. Om te komen tot een goede sociale infrastructuur en optimale voorzieningen in de Hanzewijk, wil de gemeente inventariseren wat de wensen en behoeften zijn van de huidige – en op termijn toekomstige – bewoners van de Hanzewijk, Brunnepe en Hagenbroek (tezamen Kampen Noord) op het terrein van wonen, welzijn en zorg.

In het kader van de ontwikkelpilot zijn de ouderen een belangrijke doelgroep. De Hanzewijk wordt in eerste instantie herbouwd voor de huidige bewoners en dat zijn met name ouderen. Bovendien zijn ouderen een kwetsbare groep omdat veel ouderen niet over een sociaal netwerk beschikken. Daarnaast wonen in de wijk relatief veel allochtonen (met name Turken).

Dit onderzoek inventariseert de wensen en behoeften van autochtone en allochtone ouderen van 55 jaar en ouder in Kampen Noord op het gebied van wonen, welzijn en zorg.

Autochtone ouderen van 55 tot 75 jaar zijn ondervraagd door middel van een schriftelijke enquête. Met ouderen van 75 jaar en ouder en allochtone ouderen van 55 jaar en ouder zijn mondelinge interviews gehouden aan de hand van de schriftelijke vragenlijst.

Dit rapport beschrijft de uitkomsten van het onderzoek onder de ouderen. Gezien het lage aantal allochtone ouderen in het onderzoek kunnen over deze groep *afzonderlijk* geen betrouwbare uitkomsten worden weergegeven. Over deze groep afzonderlijk zijn dan ook in dit rapport (grotendeels) geen resultaten vermeld.

De respons van het onderzoek is hoog. In totaal 1160 ouderen zijn benaderd voor het onderzoek, waarvan 835 ouderen hebben deelgenomen aan het onderzoek, een respons van 72%.

Resultaten

Hieronder geven we beknopt de resultaten weer van dit onderzoek. Hierbij hanteren we de indeling van het volledige rapport.

Wonen

Ongeveer tweederde van de ouderen woont in een huurwoning. Ruim de helft woont in een ééngezinswoning. Bij bijna de helft van de ouderen is de woning niet gelijkvloers.

Ongeveer 16% van de doelgroep heeft behoefte aan aanpassingen en/of voorzieningen waarmee men langer in de huidige woning kan blijven wonen. Veel ouderen hebben deze aanpassingen en/of voorzieningen nog niet, omdat ze zich nog wel kunnen redden. 11% geeft aan dat ze dat niet kunnen betalen.

Aanpassingen en/of voorzieningen die reeds aanwezig zijn in de huidige woning van ouderen zijn met name het gelijkvloers zijn van de woning, aanpassingen aan douche en toilet en drempels die zijn verwijderd. Behoeft is er bij de ouderen vooral aan een videofoon, zodat men kan zien wie er aan de deur is (20%). Daarnaast hebben relatief veel ouderen (rond de 10%) behoefte aan een intercom, een alarmering met spreek-luister verbinding en aanpassingen aan douche en toilet.

De ouderen vinden wat betreft de bereikbaarheid van aspecten in de woonomgeving vooral het postkantoor slecht bereikbaar. Ook de bank/pinautomaat, huisarts/gezondheidscentrum en de bibliotheek is voor vrij veel ouderen (± één op de vier) slecht bereikbaar.

Verhuisplannen

Bijna tweederde van de ouderen wil beslist niet verhuizen binnen nu en 2 jaar. Van hen wil ongeveer de helft ook beslist niet verhuizen als er in de komende jaren geschikte woningen in Kampen worden gebouwd voor hun en hun eventuele partner. Ruim één op de drie zou in dat geval (misschien) wel willen verhuizen.

Van degenen zonder verhuiscapaciteit wil ongeveer de helft het liefst over 10 jaar nog in de huidige woning wonen. Zij zullen er alles aan doen om eventuele aanpassingen aan de woning en zorgverlening op het huidige adres te realiseren.

Degenen die beslist of misschien van plan zijn om in de nabije toekomst te verhuizen, noemen hiervoor het vaakst als reden dat ze een gelijkvloerse woning nodig hebben. Daarnaast noemt ongeveer een kwart van de ouderen als reden dat ze een woning willen huren of dat hun huidige woning te groot is.

Veruit de meeste ouderen met een verhuiscapaciteit hebben een voorkeur voor een huurwoning, waarvan ongeveer de helft zou zoeken naar een woning met een huurprijs tot 332 euro per maand. Meer dan de helft van de ouderen met een verhuiscapaciteit heeft een voorkeur voor een meergezinswoning met lift. Twee op de drie ouderen heeft een voorkeur voor een specifieke woning voor senioren. Onder ouderen van 70 jaar of ouder geldt deze voorkeur voor bijna iedereen (95%). Meer dan de helft van de ouderen met verhuiscapaciteit wil wel graag in de huidige wijk / buurt blijven wonen.

Welzijn

Ongeveer de helft van de ouderen beoordeelt zijn of haar lichamelijke gezondheid als uitstekend of goed. Dit geldt met name voor de ouderen tot 70 jaar. Over de psychische gezondheid en de kwaliteit van het leven oordeelt een grote meerderheid van de ouderen positief. De meeste ouderen voelen zich zelden of nooit neerslachtig of eenzaam en de meeste ouderen voelen zich energiek en hoopvol over de toekomst.

Drie op de vier ouderen vinden het vaak of altijd makkelijk om contact te maken met andere mensen. Dit geldt met name voor ouderen met een middelbare of hogere opleiding en ouderen met een midden of hoog inkomen. Een grote meerderheid van de ouderen geeft ook aan voldoende contact te hebben met familie, vrienden en burens.

Bijna de helft van de ouderen is soms of vaak bang steeds minder te kunnen en afhankelijk te worden van anderen. Dit geldt met name voor de ouderen boven de 70 jaar en ouderen met een laag inkomen. Ongeveer tweederde vindt dat het niet nodig zou moeten zijn een beroep te doen op hun familie, omdat de overheid daarvoor zou moeten zorgen. Eén op de tien ouderen geeft aan dat hun dagindeling grotendeels afhankelijk is van de mensen die hen helpen.

Activiteiten

Driekwart van de ouderen is tevreden over hun huidige daginvulling. Deze daginvulling bestaat voor de meeste ouderen voornamelijk uit huishoudelijke activiteiten, vrijetijdsbesteding / hobby's en/of anderen ontmoeten / bezoek ontvangen. Ongeveer één op de tien ouderen geeft aan weinig anders te kunnen vanwege lichamelijke of psychische beperkingen.

Ruim een kwart van de ouderen houdt zich bezig met vrijwilligerswerk of zou zich daarmee willen bezighouden. Zorg of gezelschap bieden voor mensen die dat nodig hebben, boodschappen doen, vervoer bieden en klussen in en om het huis verrichten zijn de werkzaamheden die het vaakst worden aangegeven als vrijwilligerswerk dat de ouderen doen of zouden willen doen.

Negen op de tien ouderen gaat wel eens wandelen, fietsen of een blokje om en bijna één op de drie doet aan sport. 14% van de ouderen geeft aan niet met vakantie te gaan, maar hier wel behoefte aan te hebben. Dit geldt vooral voor ouderen van 70 jaar en ouder en voor ouderen met een lage opleiding en/of een laag inkomen. 40% van de ouderen die graag vaker aan activiteiten buitenshuis zou willen deelnemen geeft aan dit niet of minder vaak te doen omdat het te duur is.

Vervoer

Door 12% van de ouderen wordt wel eens gebruik gemaakt van het busvervoer in de stad. De overgrote meerderheid van deze ouderen is tevreden over de afstand van hun woning tot de bushalte.

17% van de ouderen maakt wel eens gebruik van aanvullend of speciaal vervoer. Met name de ouderen van 70 jaar en ouder en ouderen die zelfstandig alleen wonen geven relatief vaak aan hier gebruik van te maken.

Zorgbehoefte

De meerderheid van de ouderen kan een groot aantal dagelijkse handelingen zonder moeite doen. De meeste moeite hebben de ouderen met klusjes in en om het huis, het regelen van administratieve en financiële zaken en het schoonmaken van het huis. Ongeveer één op de drie ouderen geeft aan deze handelingen met moeite of alleen met hulp van anderen te kunnen.

Thuiszorg

Bijna een kwart van de ouderen heeft het afgelopen jaar hulp van de thuiszorg gehad. Van de ouderen van 70 jaar en ouder geldt dit voor ruim 40%. 85% van de ouderen die thuiszorg gehad hebben zijn hierover tevreden of zeer tevreden.

Van de ouderen die geen gebruik hebben gemaakt van de thuiszorg geeft 95% als reden hiervoor aan zich nog wel te kunnen redden. 3% kan het niet betalen.

Mantelzorg

Bijna één op de drie ouderen heeft iemand in de naaste omgeving die hen geregeld helpt bij de persoonlijke verzorging, huishoudelijke verzorging en/of het regelen van verschillende dingen. Van de ouderen van 70 jaar en ouder geldt dit voor meer dan de helft.

Ouderen die geen mantelzorg ontvangen, maar dit wel graag zouden willen, geven vooral aan dat zij die hulp niet krijgen omdat zij geen of weinig contact hebben met mensen in hun naaste omgeving.

Driekwart van de ouderen die nu geen mantelzorg nodig hebben zegt dat zij die hulp (waarschijnlijk) wel zullen krijgen vanuit hun naaste omgeving als dat nodig zou zijn.

Inhoud

Samenvatting	3
1 Inleiding	9
2 Wonen	11
2.1 Type woning	11
2.2 Woning gelijkvloers	12
2.3 Geschiktheid woning	12
2.4 Bereikbaarheid aspecten in de woonomgeving	14
3 Verhuisplannen	15
3.1 Verhuisplannen nabije toekomst	15
3.2 Voorkeur voor andere woning	16
4 Welzijn	21
4.1 Oordeel over gezondheid en welzijn	21
4.2 Contact met anderen	22
4.3 Hulp van anderen	23
5 Activiteiten	25
5.1 Dagelijkse bezigheden	25
5.2 Vrijwilligerswerk	26
5.3 Activiteiten buitenshuis	27
6 Vervoer	29
6.1 Busvervoer	29
6.2 Aanvullend en speciaal vervoer	29
7 Zorgbehoefte	31
7.1 Dagelijkse handelingen	31
8 Thuiszorg	33
8.1 Gebruik van en tevredenheid over de thuiszorg	33
8.2 Waarom geen gebruik van de thuiszorg	33
9 Mantelzorg	35
9.1 Aanwezigheid van mantelzorg	35
9.2 Welke hulp krijgt men en van wie	35
9.3 Waarom krijgt men geen hulp	36
9.4 Mantelzorg indien nodig	36
Bijlage 1: Onderzoeksopzet	37
Bijlage 2: Verschillen tussen ouderen van 55 tot 70 jaar en 70 jaar en ouder	39

1 Inleiding

Doelstelling van het onderzoek

De gemeente Kampen is actief aan de slag met de invoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO), die naar verwachting per 1 januari 2007 wordt ingevoerd. De gemeente Kampen wil de ontwikkelpilot Sociale Cohesie, die binnenkort van start gaat in de Hanzewijk, integreren in het reguliere beleid van de gemeente op het terrein van wonen, welzijn en zorg. De ontwikkelpilot wordt ingepast in het proces van herstructurering van de Hanzewijk. In de Hanzewijk worden ruim 900 woningen, in fases, volledig gesloopt en herbouwd. Naast de 'harde' aspecten krijgt het terrein van wonen, welzijn en zorg in deze wijk nadrukkelijk de aandacht. Het doel van de pilot is om in de Hanzewijk een sociale infrastructuur te ontwikkelen die ondersteunend werkt ten aanzien van de sociale samenhang en leefbaarheid in de Hanzewijk. De gemeente wil dat de voorzieningen in de wijk optimaal aansluiten bij de wensen en behoeften van bewoners in het algemeen en die van ouderen in het bijzonder.

Om te komen tot een goede sociale infrastructuur en optimale voorzieningen in de Hanzewijk, wil de gemeente inventariseren wat de wensen en behoeften zijn van de huidige – en op termijn toekomstige – bewoners van de Hanzewijk, Brunnepe en Hagenbroek (tezamen Kampen Noord) op het terrein van wonen, welzijn en zorg. In het kader van de ontwikkelpilot zijn de ouderen een belangrijke doelgroep. De Hanzewijk wordt in eerste instantie herbouwd voor de huidige bewoners en dat zijn met name ouderen. Bovendien zijn ouderen een kwetsbare groep omdat veel ouderen niet over een sociaal netwerk beschikken. Daarnaast wonen in de wijk relatief veel allochtonen (met name Turken). De gemeente wil dan ook de wensen en behoeften van autochtone en allochtone ouderen van 55 jaar en ouder in Kampen Noord op het gebied van wonen, welzijn en zorg inventariseren.

De onderwerpen waar het onderzoek op ingaat, zijn:

- ◆ wonen (type woning, geschiktheid woning)
- ◆ verhuisplannen (wens om te verhuizen en reden voor eventuele verhuizing)
- ◆ welzijn (oordeel over gezondheid en welbevinden, sociale contacten)
- ◆ activiteiten (dagelijkse bezigheden, vrijwilligerswerk en activiteiten buitenshuis)
- ◆ vervoer (openbaar vervoer en speciaal vervoer)
- ◆ zorgbehoefte (mate van zelfredzaamheid bij dagelijkse handelingen)
- ◆ thuiszorg (gebruik en niet gebruik thuiszorg, tevredenheid over thuiszorg)
- ◆ mantelzorg (aanwezigheid en verwachtingen ten aanzien mantelzorg)

Onderzoeksopzet

Om de wensen en behoeften van ouderen op het gebied van wonen, welzijn en zorg te inventariseren, is een onderzoek gehouden onder autochtone en allochtone ouderen van 55 jaar en ouder in Kampen Noord die zelfstandig wonen.

De respons van het onderzoek is hoog. In totaal 1160 ouderen zijn benaderd voor het onderzoek, waarvan 835 ouderen hebben deelgenomen aan het onderzoek, een respons van 72%.

Voor een meer gedetailleerde omschrijving van de opzet van het onderzoek, respons en representativiteit van het onderzoek verwijzen wij naar bijlage 1.

Rapport

Dit rapport beschrijft de uitkomsten van het onderzoek voor de totale groep ouderen en gaat in op eventuele verschillen naar achtergrondkenmerken, bijvoorbeeld leeftijd, geslacht en inkomen. Gezien het lage aantal allochtone ouderen dat heeft deelgenomen aan het onderzoek (19 ouderen), kunnen over deze groep *afzonderlijk* geen betrouwbare uitkomsten worden weergegeven. Over deze groep afzonderlijk zijn dan ook in dit rapport (grotendeels) geen resultaten vermeld.

Het rapport volgt zoveel mogelijk de opzet van de vragenlijst. De onderwerpen die in de vragenlijst zijn opgenomen, zijn in afzonderlijke hoofdstukken beschreven.

In de samenvatting zijn de belangrijkste uitkomsten van het onderzoek in het kort beschreven.

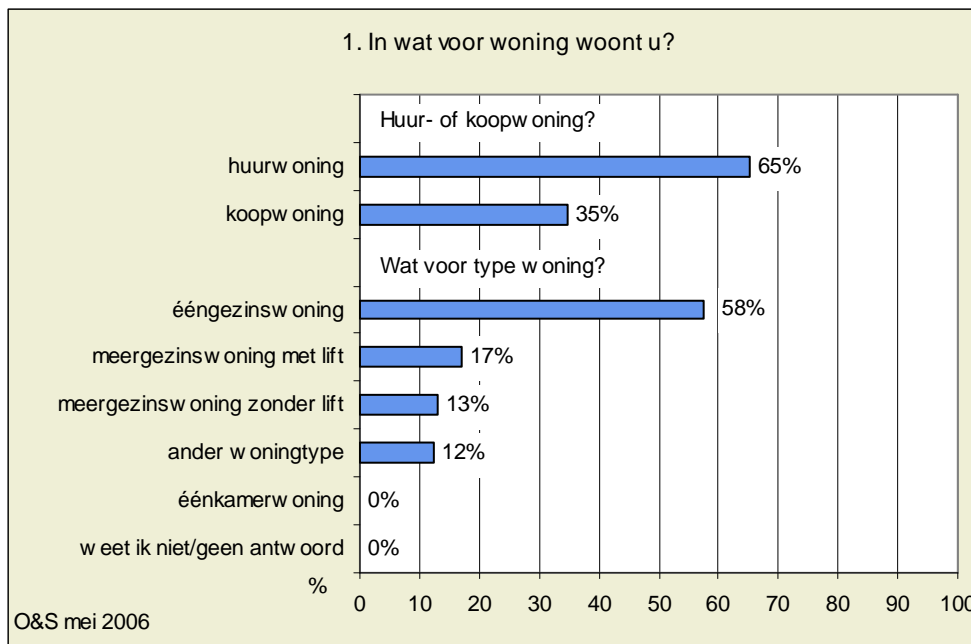
2 Wonen

Het eerste onderwerp in de vragenlijst is wonen. Om zicht te krijgen op hun woonsituatie stelden we aan de geënquêteerden vragen over het type woning waarin men woont, de bereikbaarheid van de woning, de behoefte aan aanpassingen aan de woning en de bereikbaarheid van voorzieningen in de woonomgeving.

2.1 Type woning

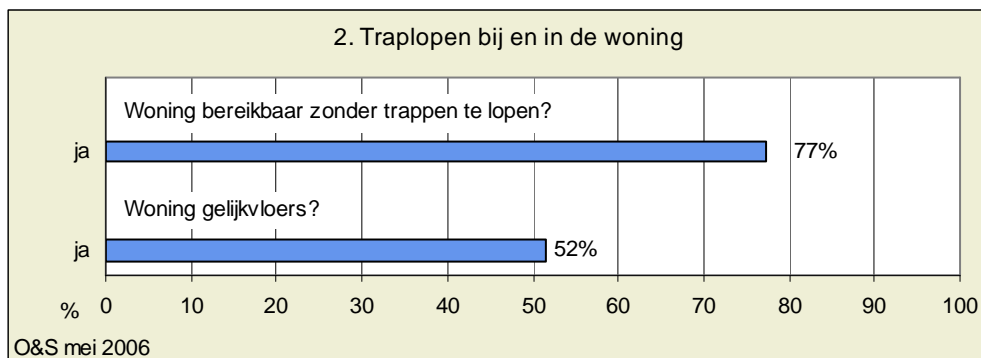
Bijna tweederde van de ouderen woont in een huurwoning. Meer dan de helft van de ouderen woont in een ééngezinswoning en 30% woont in een meergezinswoning, waarvan ruim de helft met lift.

- Van de ouderen wonen vooral degenen die zelfstandig alleen wonen (24%), personen met een lager onderwijsniveau (17%) en degenen met een laag inkomen (16%) in een meergezinswoning zonder lift. Van deze drie groepen woont ongeveer 80% in een huurwoning. Ditzelfde geldt voor de personen van 70 jaar en ouder. Van de ouderen die samenwonen met hun partner, woont omstreeks tweederde in een ééngezinswoning. Van de ouderen beneden de 70 jaar woont ruim driekwart in een ééngezinswoning.

2.2 Woning gelijkvloers

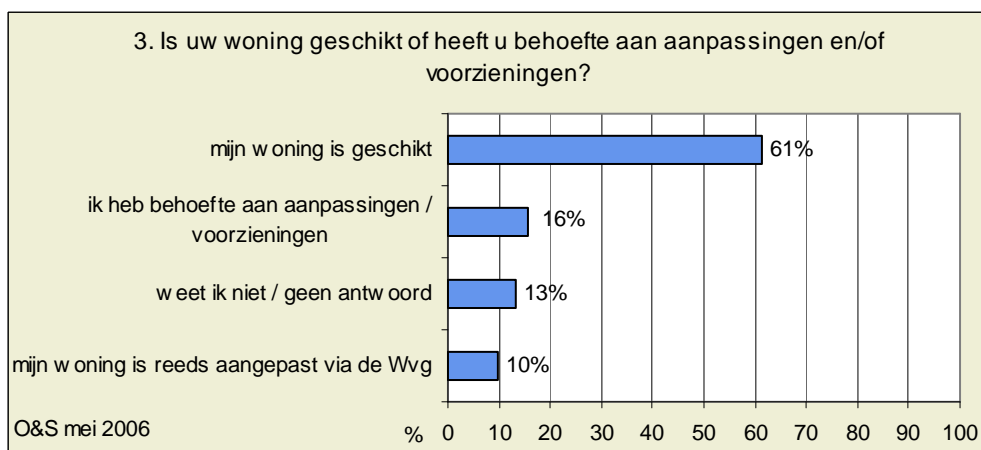
Ruim driekwart van de ouderen kan de woning bereiken zonder trappen te lopen. De woning zelf is bij bijna de helft echter niet gelijkvloers, dat wil zeggen dat de woonkamer, keuken, toilet, bad / douchegelegenheid en tenminste één slaapkamer niet op dezelfde verdieping liggen.

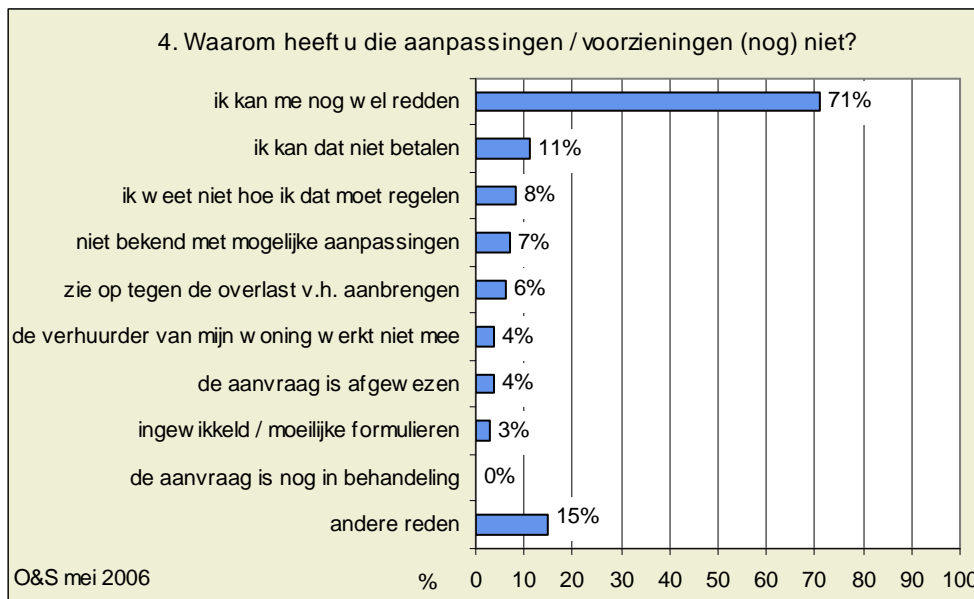
2.3 Geschiktheid woning

De meerderheid van de ouderen vindt zijn/haar woning geschikt en heeft geen behoefte aan aanpassingen of voorzieningen. 16% geeft aan behoefte te hebben aan aanpassingen en/of voorzieningen en bij 10% is de woning reeds aangepast via de Wvg.

- De behoefte aan aanpassingen en/of voorzieningen is er vooral bij ouderen in een meergezinswoning zonder lift (21%) en bij personen van 70 jaar en ouder (19%). Bij bijna één op de vijf ouderen die in een meergezinswoning woont is de woning reeds aangepast via de Wvg.

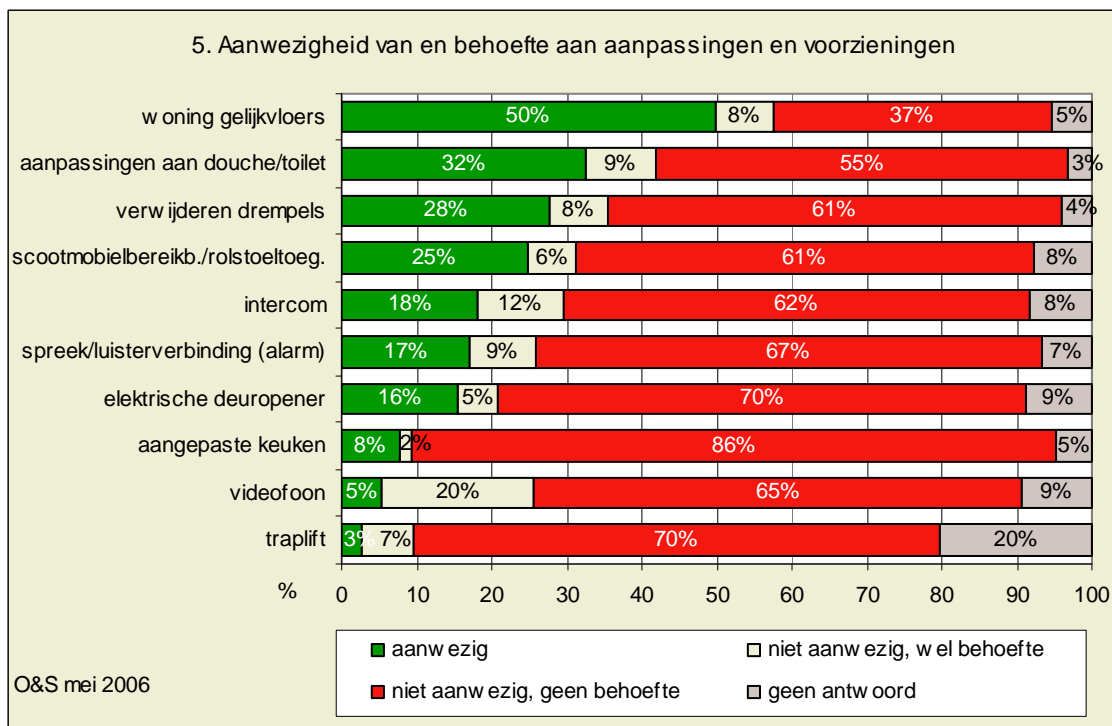

Aan degenen die behoefte hebben aan aanpassingen en/of voorzieningen is gevraagd waarom men deze (nog) niet heeft. Het overgrote deel van de respondenten (71%) geeft aan zich nog wel te kunnen redden. Overige redenen die het vaakst worden genoemd zijn 'ik kan dat niet betalen', 'ik weet niet hoe ik dat moet regelen' en 'ik ben niet of onvoldoende bekend met mogelijke aanpassingen'.

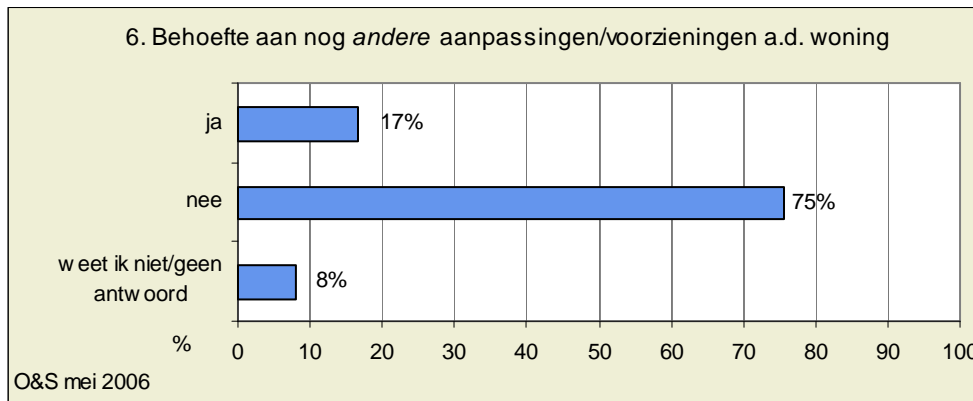

Bij 50% van de ouderen is de woning reeds gelijkvloers en bij 32% zijn er al aanpassingen aan douche of toilet aanwezig. Bij ongeveer een kwart zijn er drempels verwijderd en/of is de woning scootmobielbereikbaar / rolstoeltoegankelijk. De ouderen hebben vooral behoefte aan een videofoon en/of intercom, zodat men kan zien of horen wie er aan de deur is (grafiek 5).

- De behoefte aan een videofoon is er vooral bij ouderen van 70 jaar en ouder (25%), ouderen in een meergezinswoning zonder (22%) of met lift (43%) en ouderen met een laag inkomen (27%).

17% van de ouderen geeft aan behoefte te hebben aan nog andere aanpassingen en voorzieningen. Genoemd worden onder andere: tweede toilet boven, centrale verwarming, grotere keuken en/of slaapkamer.

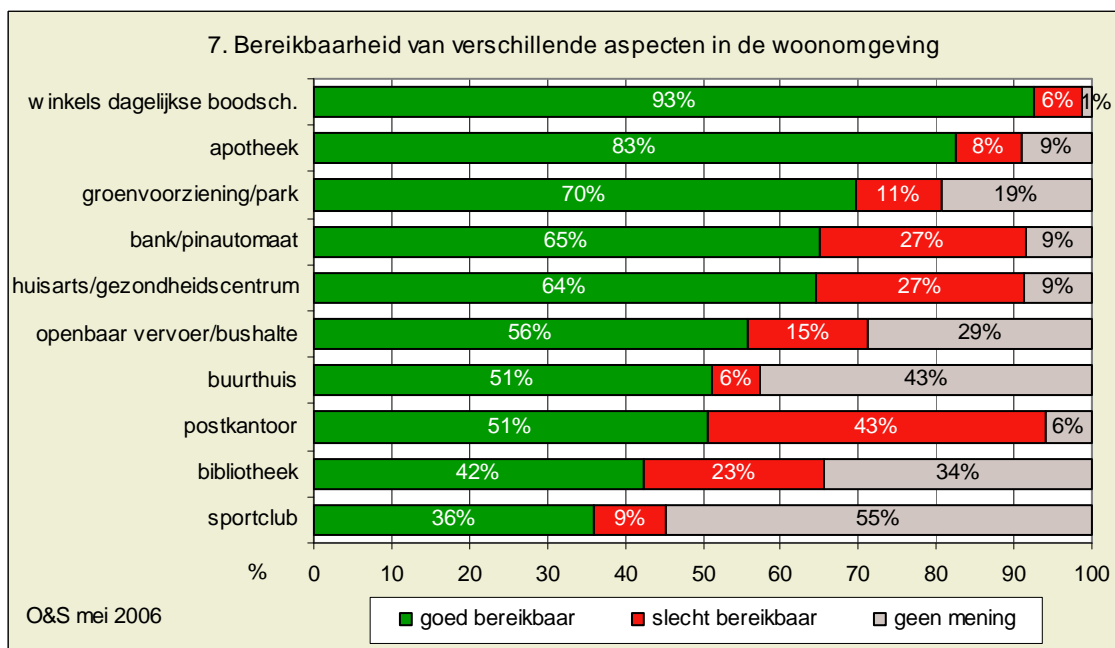

Via de Wet Voorzieningen Gehandicapten (Wvg) kan de gemeente middels een groot aantal voorzieningen en vergoedingen mensen helpen om zelfstandig te blijven wonen. Aan de ouderen is gevraagd of ze wel eens van de Wvg hebben gehoord. Ruim vier op de vijf ouderen heeft wel eens van deze wet gehoord. 15 van de 17 allochtone ouderen die deze vraag hebben beantwoord gaven aan niet van de Wvg gehoord te hebben.

2.4 Bereikbaarheid aspecten in de woonomgeving

De ouderen vinden vooral de winkels voor dagelijkse boodschappen en de apotheek goed bereikbaar. Het postkantoor wordt daarentegen door ruim twee op de vijf ouderen slecht bereikbaar gevonden. Ruim een kwart vindt de bank/pinautomaat en de huisarts/het gezondheidscentrum slecht bereikbaar.

- Vooral ouderen van 70 jaar en ouder (56%) en ouderen die zelfstandig alleen wonen (53%) vinden het postkantoor slecht bereikbaar. Ook de bank/pinautomaat en de huisarts/gezondheidscentrum zijn vooral voor veel ouderen van 70 jaar en ouder (resp. 39% en 37%) slecht bereikbaar.

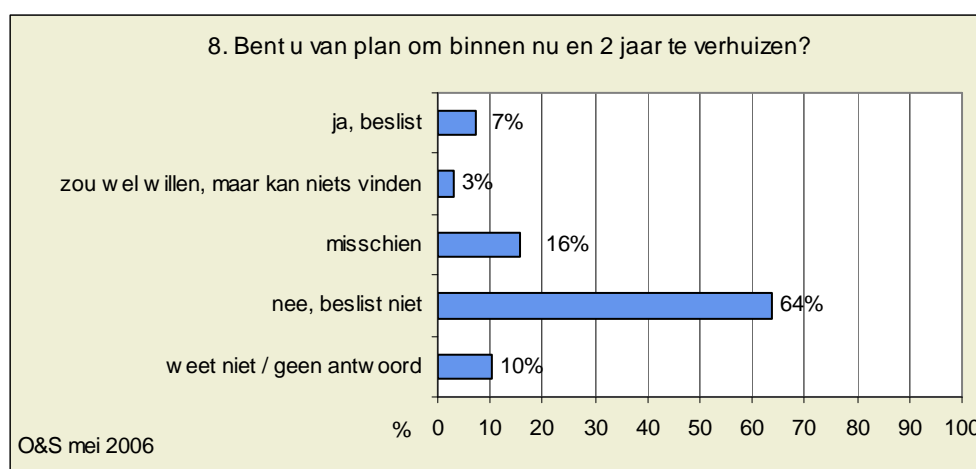
3 Verhuisplannen

Het tweede onderwerp in de vragenlijst is verhuisplannen. De ouderen is onder andere gevraagd of ze van plan zijn om te verhuizen, naar welk type woning de voorkeur uitgaat en of ze willen verhuizen naar een andere wijk of buurt.

3.1 Verhuisplannen nabije toekomst

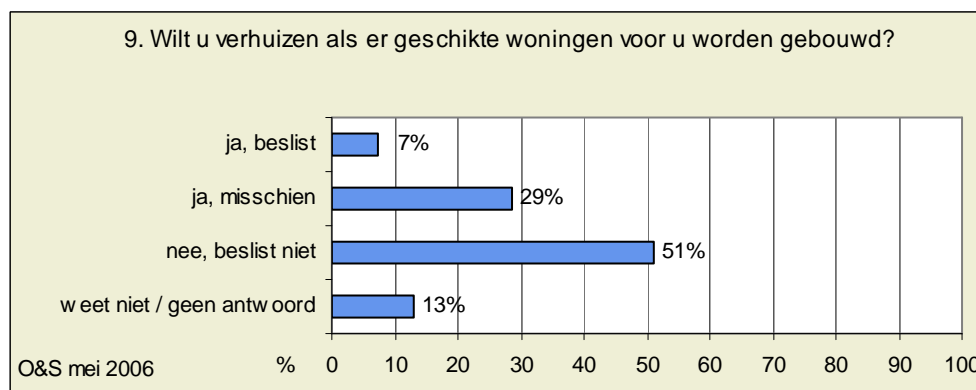
Bijna tweederde van de ouderen is beslist niet van plan om binnen twee jaar te verhuizen. Tien procent is beslist van plan te verhuizen of zou dat wel willen, maar kan niets vinden.

- Vooral de ouderen die in een meergezinswoning zonder lift wonen (16%) en ouderen met een laag inkomen (17%) zijn beslist van plan binnen 2 jaar te verhuizen of zouden dat wel willen, maar kunnen niets vinden.

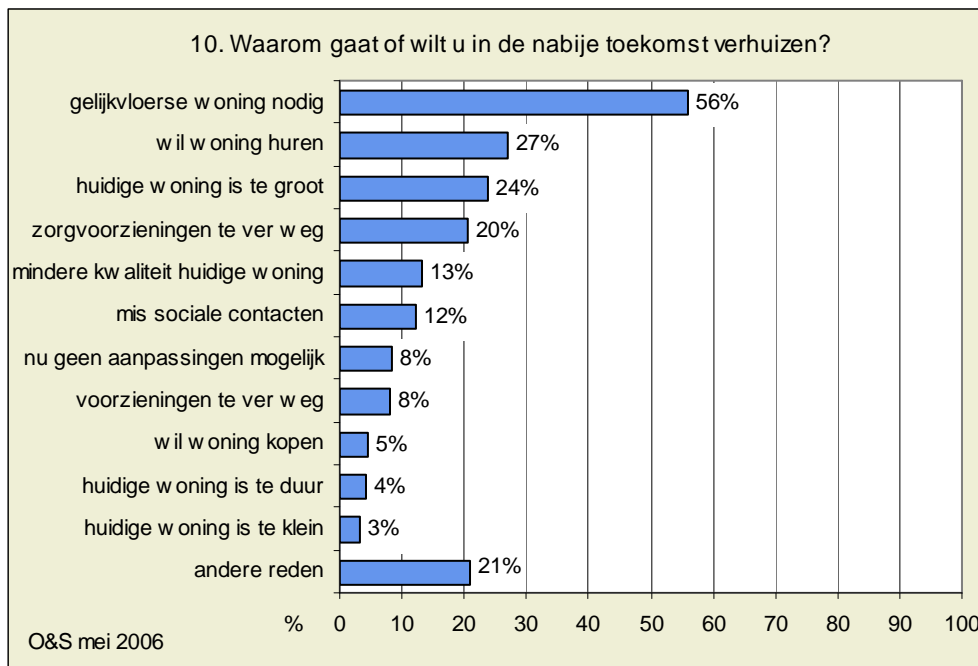

Degenen die niet willen verhuizen of 'weet niet / geen antwoord' hebben ingevuld, is gevraagd of ze wel willen verhuizen als er in de komende jaren geschikte woningen in Kampen worden gebouwd voor hen en hun eventuele partner (grafiek 9). Ongeveer de helft van hen is ook dan beslist niet van plan te gaan verhuizen. Zeven procent van hen zou dan beslist wel willen verhuizen.

- Vooral ouderen in een ééngesinswoning (43%) of meergezinswoning zonder lift (51%) en ouderen met een gemiddeld of hoog inkomen (44%) geven aan dat ze dan (misschien) wel willen verhuizen.

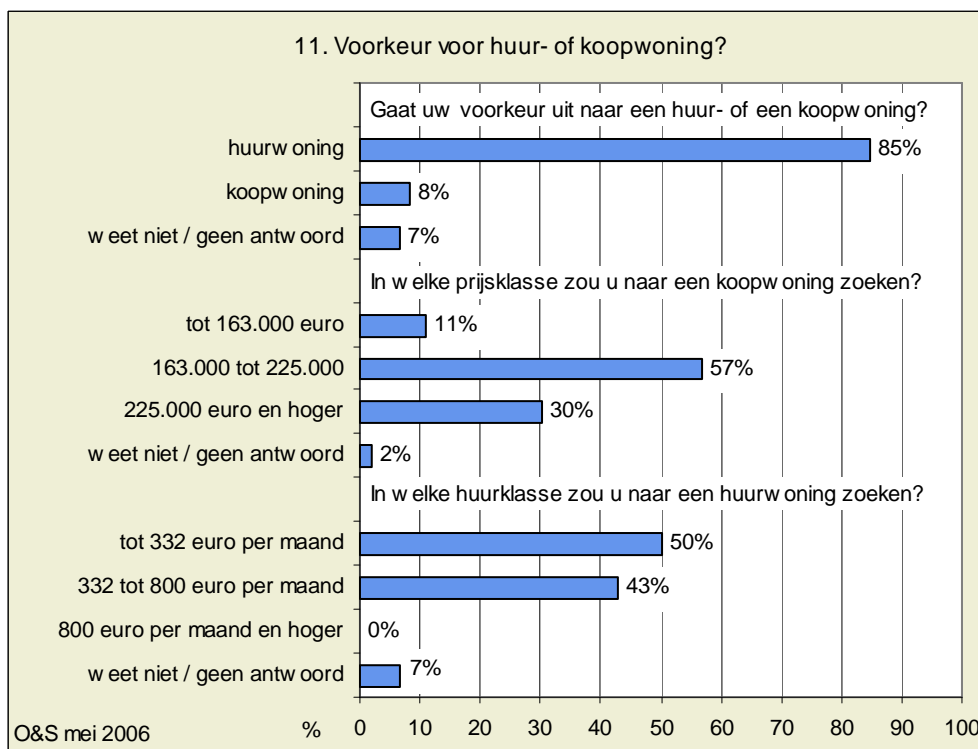

Ouderen die beslist of misschien van plan zijn om in de nabije toekomst te verhuizen, noemen hiervoor het vaakst als reden dat ze een gelijkvloerse woning nodig hebben (grafiek 10). Daarnaast noemen ouderen vaak als reden dat ze een woning willen huren of dat hun huidige woning te groot is. Eén op de vijf ouderen geeft aan dat men zou willen verhuizen, omdat de zorgvoorzieningen te ver weg zijn.

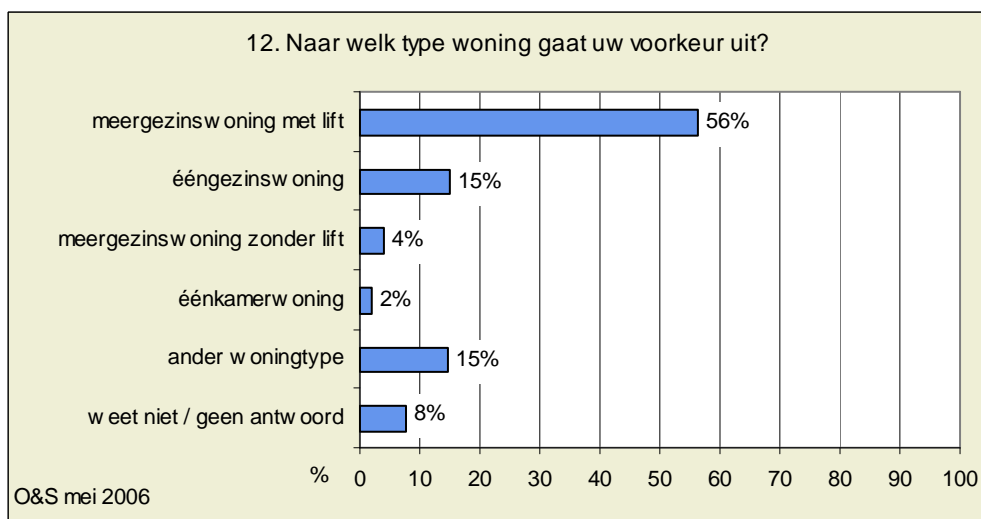

3.2 Voorkeur voor andere woning

Veruit het grootste deel van degenen die beslist of misschien van plan zijn om in de nabije toekomst te verhuizen, heeft een voorkeur voor een huurwoning met een huurprijs beneden de 800 euro per maand. Van de ouderen wiens voorkeur naar een koopwoning uitgaat, zou meer dan de helft zoeken naar een woning tussen de 163.000 en 225.000 euro.

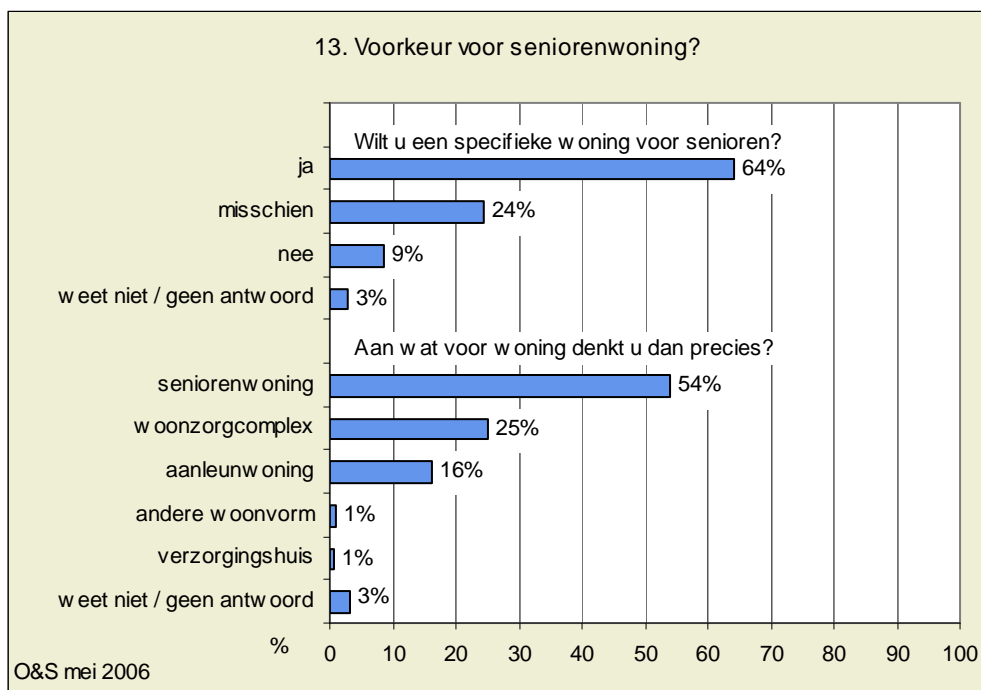

Het type woning waar de voorkeur vooral naar uitgaat, is een meergezinswoning met lift. Dit geldt voor meer dan de helft van de ouderen die van plan zijn binnen enkele jaren te verhuizen.

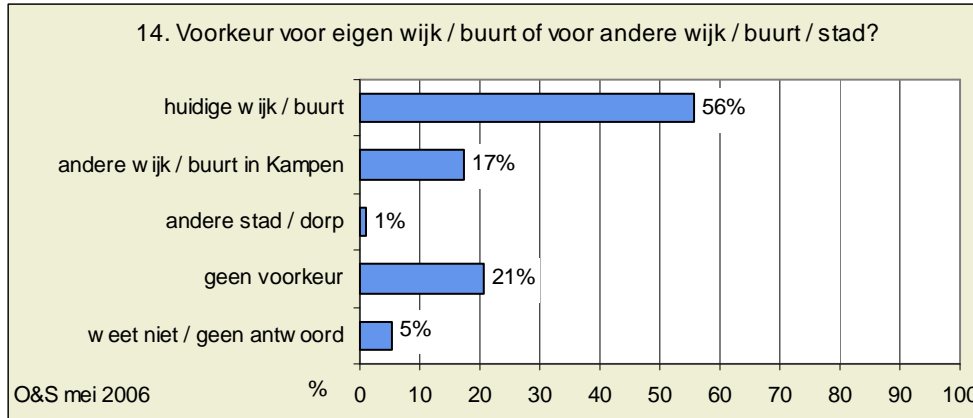
Tweederde van de ouderen die wil verhuizen, wil een specifieke woning voor senioren (grafiek 13). En nog eens een kwart wil misschien zo'n woning. Daarbij denkt men vooral aan een (zelfstandige) seniorenwoning. Een kwart denkt aan een woonzorgcomplex, bijvoorbeeld een verzorgingsflat of serviceflat waar zorgverlening wordt geboden als dat nodig is. En één op de zeven denkt aan een aanleunwoning, oftewel een woning bij of in de buurt van een verzorgingshuis met zorgverlening door dat verzorgingshuis.

- Vooral ouderen van 70 jaar en ouder (95%), ouderen die zelfstandig alleen wonen (93%) en ouderen met een lager opleidingsniveau (91%) willen (misschien) een specifieke woning voor senioren.

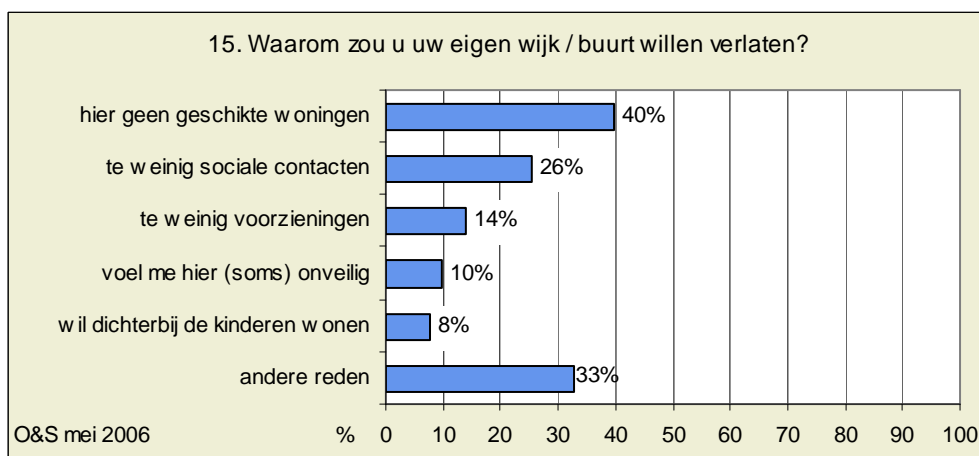
Ruim de helft van de ouderen die beslist of misschien van plan is om in de nabije toekomst te verhuizen, wil in de huidige wijk / buurt blijven wonen. Slechts één procent geeft een andere stad of dorp als voorkeur aan.

- Vooral ouderen met een lager opleidingsniveau (62%) en ouderen die zelfstandig alleen wonen (62%) willen graag in de eigen wijk of buurt blijven wonen.

Ouderen die zouden willen verhuizen naar een andere wijk, buurt of stad/dorp noemen hiervoor vooral als reden dat er in de eigen wijk / buurt geen geschikte woningen aanwezig zijn, ze te weinig sociale contacten in de buurt hebben en andere redenen (grafiek 15).

Andere redenen die door de ouderen worden genoemd, zijn onder andere: gezondheidsredenen, verpaupering van de buurt, sloop van huidige woning, geen binding met de buurt, dichter bij familie.

Van de ouderen die niet van plan zijn om te verhuizen of dit niet weten, wil ongeveer de helft over 10 jaar het liefst nog in de huidige woning wonen (tabel 1). Zij zullen er alles aan doen om eventuele aanpassingen aan de woning en zorgverlening op het huidige adres te realiseren.

- Vooral ouderen die zelfstandig alleen wonen (59%), ouderen met een middelbaar of hoger onderwijsniveau (59%) en ouderen met een gemiddeld of hoog inkomen (56%) willen het liefst zo lang mogelijk in hun eigen woning blijven wonen en zullen er alles aan doen om eventuele aanpassingen aan de woning en zorgverlening op het huidige adres te realiseren. Zo'n 23% van de ouderen in een ééngezinwoning en een meergezinwoning met lift en 20% van de ouderen jonger dan 70 jaar gaat verhuizen naar een meer passende woning als de woning moet worden aangepast en ze zorgverlening nodig hebben. Van de ouderen in een meergezinwoning met lift woont 34% al in een woning waarin ze oud kunnen worden. Hetzelfde geldt voor 29% van de ouderen van 70 jaar en ouder tegenover 18% van de ouderen jonger dan 70 jaar.

Tabel 1. Welke uitspraak is het meest op u van toepassing, als het gaat over uw mogelijke woonsituatie over 10 jaar?

ik blijf zo lang mogelijk in mijn huidige woning wonen. Als mijn woning moet worden aangepast en ik zorgverlening nodig heb, dan zal ik er alles aan doen om dit op mijn huidige adres te realiseren.	52%
ik blijf zo lang mogelijk in mijn huidige woning wonen. Maar als mijn woning moet worden aangepast en ik zorgverlening nodig heb, dan ga ik verhuizen naar een meer passende woning.	17%
ik woon al in een woning waarin ik oud kan worden	24%
weet ik niet / geen antwoord	7%

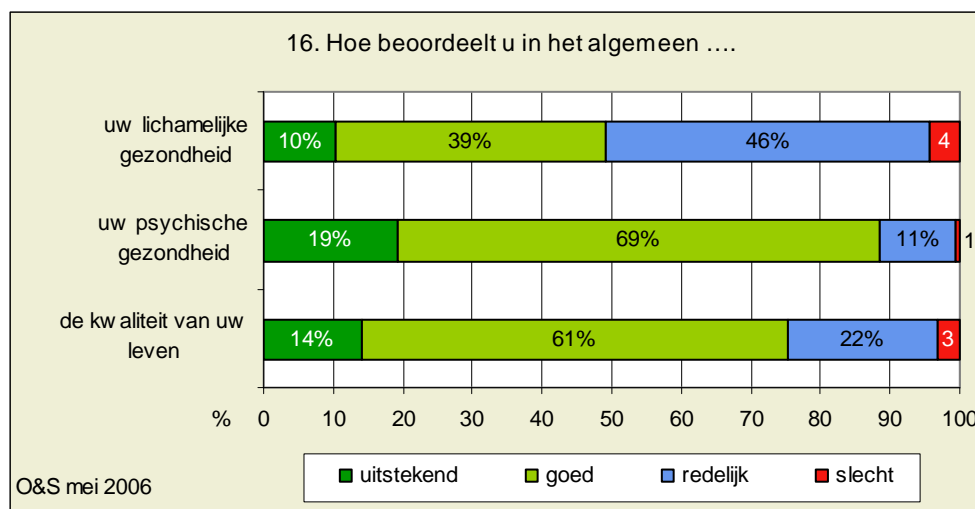
4 Welzijn

Het derde onderwerp in de vragenlijst is welzijn. De ouderen is onder andere gevraagd hoe ze in het algemeen hun gezondheid beoordelen, hoe ze zich voelen, of ze makkelijk contact maken met andere mensen en of ze voldoende contact hebben met anderen.

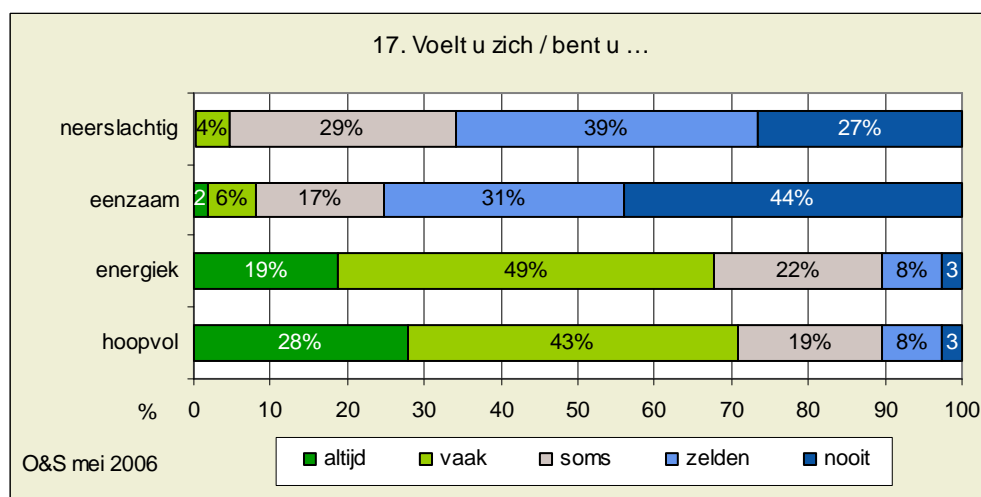
4.1 Oordeel over gezondheid en welzijn

De helft van de ouderen beoordeelt hun lichamelijke gezondheid als uitstekend of goed (grafiek 16). Over de psychische gezondheid en de kwaliteit van het leven oordeelt een ruime meerderheid positief.

- Vooral ouderen jonger dan 70 jaar, ouderen die in een ééngezinwoning wonen, ouderen met een middelbare of hogere opleiding en ouderen met een gemiddeld of hoog inkomen beoordelen hun lichamelijke gezondheid en de kwaliteit van hun leven als uitstekend of goed.
De beoordeling van de ouderen over de psychische gezondheid verschilt nauwelijks naar achtergrondkenmerk.

De meerderheid van de ouderen voelt zich zelden of nooit neerslachtig / somber of eenzaam (grafiek 17). Slechts 4% voelt zich vaak neerslachtig / somber. Acht procent van de ouderen geeft aan zich altijd of vaak eenzaam te voelen. Omstreeks tweederde van de ouderen voelt zich altijd of vaak energiek en hoopvol over de toekomst. Zo'n 11% voelt zich zelden of nooit energiek en hoopvol.

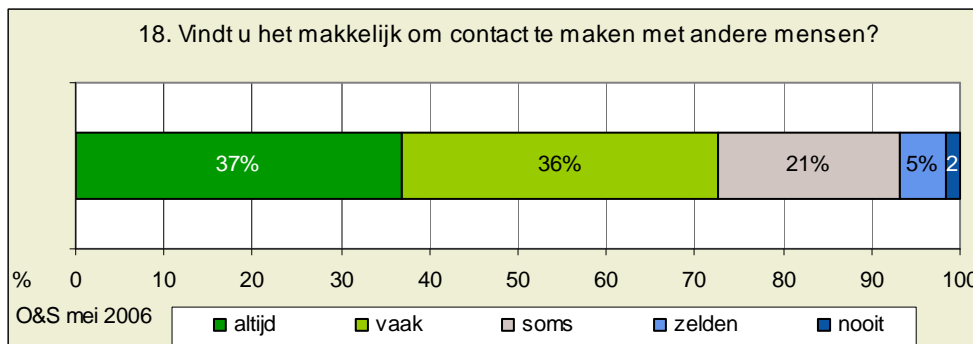

- Vrouwelijke ouderen, ouderen van 70 jaar en ouder, ouderen die in een meergezinswoning zonder lift wonen, ouderen die zelfstandig alleen wonen, ouderen met een lager opleidingsniveau en ouderen met een laag inkomen geven vaker aan dat ze zich wel eens neerslachtig / somber en eenzaam voelen.
- Ouderen met een middelbare of hogere opleiding en ouderen met een gemiddeld of hoog inkomen zijn vaker energiek en hoopvol over hun toekomst

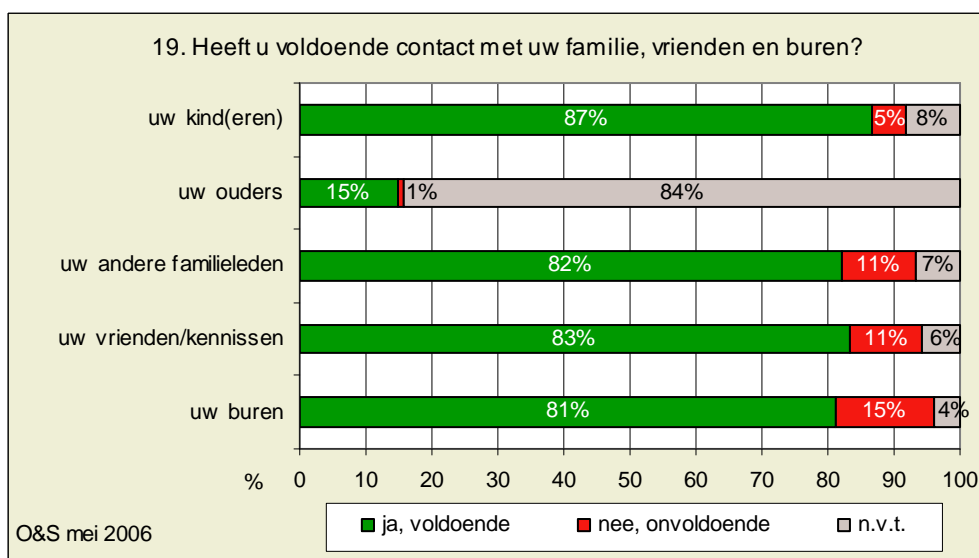
4.2 Contact met anderen

Bijna driekwart van de ouderen geeft aan het altijd of vaak makkelijk te vinden om contact met andere mensen te maken. Zeven procent vindt dit zelden of nooit makkelijk.

- Ouderen met een middelbare of hogere opleiding, ouderen met een gemiddeld of hoog inkomen en ouderen die samenwonen met hun partner en/of kind(eren) vinden het makkelijker om contact te maken met andere mensen.

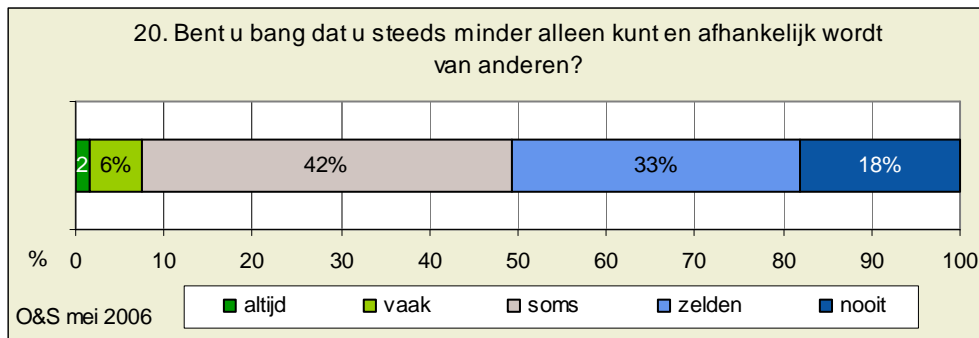
Meer dan 80% van de ouderen vindt dat ze voldoende contact hebben met familie, vrienden en burens. De groep waarvan men aangeeft het minst voldoende contact mee te hebben, zijn de burens.

4.3 Hulp van anderen

De helft van de ouderen is zelden of nooit bang om steeds minder te kunnen en afhankelijk te worden van anderen. Acht procent geeft aan hier vaak of altijd bang voor te zijn.

- Ouderen van 70 jaar en ouder en ouderen met een laag inkomen zijn vaker bang dat ze steeds minder alleen kunnen en afhankelijk worden van anderen.

Tweederde van de ouderen vindt dat het niet nodig zou moeten zijn om een beroep te doen op familie, omdat de overheid daarvoor moet zorgen (tabel 2).

Bijna de helft van de ouderen vindt het niet erg om andere mensen om hulp te vragen, maar 70% geeft aan niet zomaar een beroep op anderen te kunnen doen, omdat zij ook hun bezigheden hebben.

Eén op de tien geeft aan dat hun dagindeling grotendeels afhankelijk is van mensen die hen helpen en 13% vindt dat er soms dingen voor hen geregeld wordt die ze eigenlijk niet willen.

Tabel 2. Stellingen over het vragen om en krijgen van hulp van anderen

	eens	oneens
het zou niet nodig moeten zijn om een beroep op je familie te doen, daar zou de overheid voor moeten zorgen	65%	11%
mijn dagindeling is grotendeels afhankelijk van de mensen die mij helpen	10%	74%
soms worden dingen voor mij geregeld die ik eigenlijk niet wil	13%	72%
ik kan niet zomaar een beroep op anderen doen, zij hebben ook hun bezigheden	70%	17%
ik vind het niet erg om andere mensen om hulp te vragen	47%	33%
als iemand me ergens mee helpt, voel ik me verplicht om iets terug te doen	45%	31%

5 Activiteiten

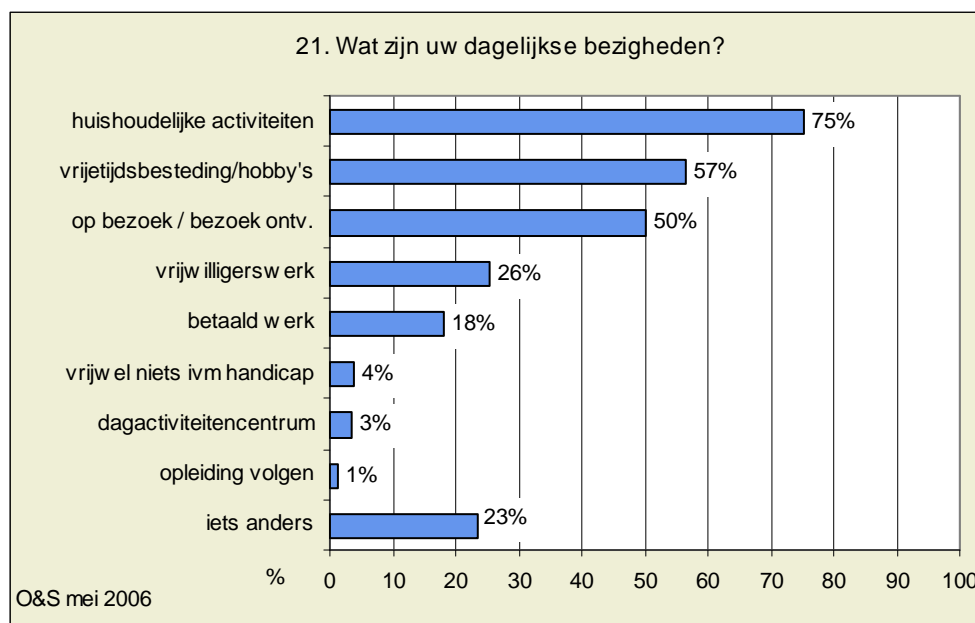
Het vierde onderwerp in de vragenlijst is activiteiten. De ouderen is onder andere gevraagd wat hun dagelijkse bezigheden zijn en welke activiteiten ze ondernemen in hun vrije tijd.

5.1 Dagelijkse bezigheden

Driekwart van de ouderen geeft huishoudelijke activiteiten aan als dagelijkse bezigheid. Ook vrijetijdsbesteding / hobby's en anderen ontmoeten / bezoek ontvangen wordt door veel ouderen als dagelijkse bezigheid aangegeven. Ongeveer een kwart van de ouderen is actief in vrijwilligerswerk en iets minder dan één op de vijf ouderen heeft betaald werk.

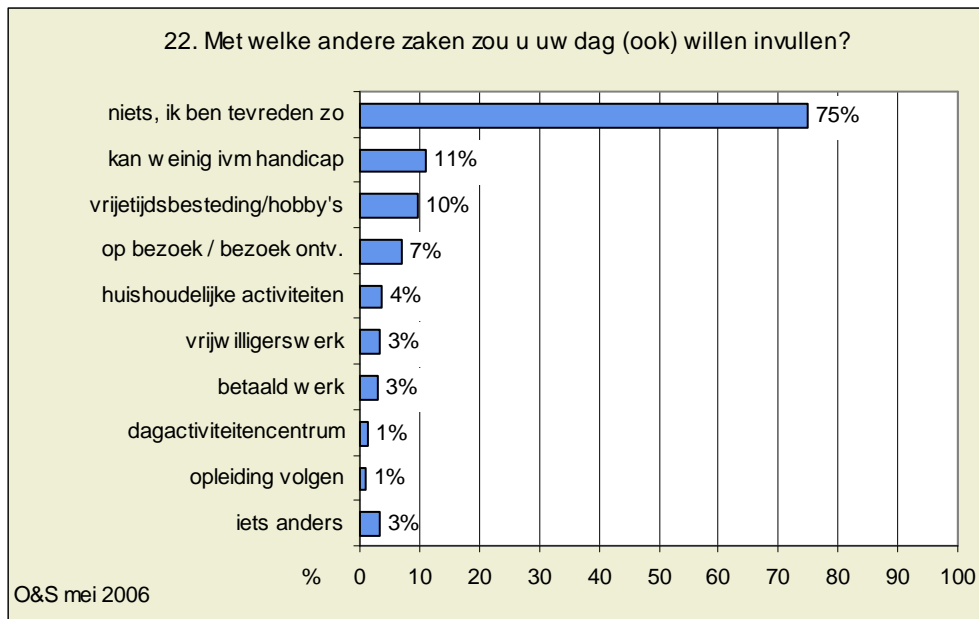
Andere dagelijkse bezigheden die werden aangegeven zijn onder andere: kerkelijk werk, mantelzorg, sport / wandelen / fietsen, oppassen, tuinieren, puzzelen, lezen.

- Ouderen van 70 jaar en ouder, ouderen die zelfstandig alleen wonen en ouderen met een lagere opleiding bezoeken vaker een dagactiviteitencentrum. Ouderen met een laag inkomen doen vaker vrijwel niets vanwege lichamelijke of psychische beperkingen.

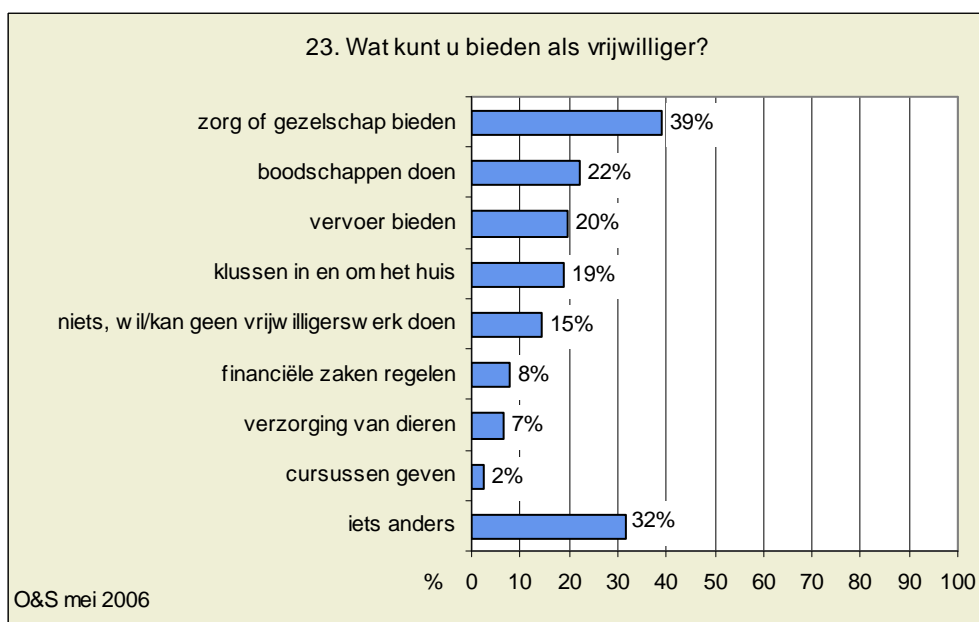
Van de ouderen is 75% tevreden over de huidige daginvulling. 11% geeft aan weinig anders te kunnen doen vanwege lichamelijke of psychische beperkingen. Eén op de tien ouderen zou graag de dag (ook) willen invullen met vrijetijdsbesteding / hobby's.

- Vooral ouderen van 70 jaar en ouder, ouderen die zelfstandig alleen wonen, ouderen met een lager opleidingsniveau en ouderen met een laag inkomen geven relatief vaker aan dat ze weinig anders kunnen doen vanwege lichamelijke of psychische beperkingen.

5.2 Vrijwilligerswerk

Degenen die vrijwilligerswerk doen of zouden willen doen, is gevraagd wat ze kunnen bieden voor een ander of voor de wijk waarin ze wonen (grafiek 23). Zorg of gezelschap bieden voor mensen die dat nodig hebben, wordt het vaakst genoemd. Daarnaast noemen ouderen vaak boodschappen doen, vervoer bieden en klussen in en om het huis verrichten. Eén op de drie ouderen geeft aan iets anders te kunnen bieden. Hierbij worden onder andere genoemd: ontwikkelingshulp, bestuursfunctie, formulieren invullen, huisbezoek.

5.3 Activiteiten buitenshuis

30% van de ouderen doet aan sport en negen op de tien gaat wel eens wandelen of fietsen. Van de ouderen die niet aan sport doet geeft veruit het grootste deel aan hier ook geen behoefte aan te hebben.

De helft van de ouderen is lid van een vereniging en één op de drie neemt deel aan organisaties, zoals een vakbond, ouderenbond of politieke partij.

Twee op de drie ouderen gaat wel eens op vakantie. 14% geeft aan dit niet te doen, maar er wel behoefte aan te hebben.

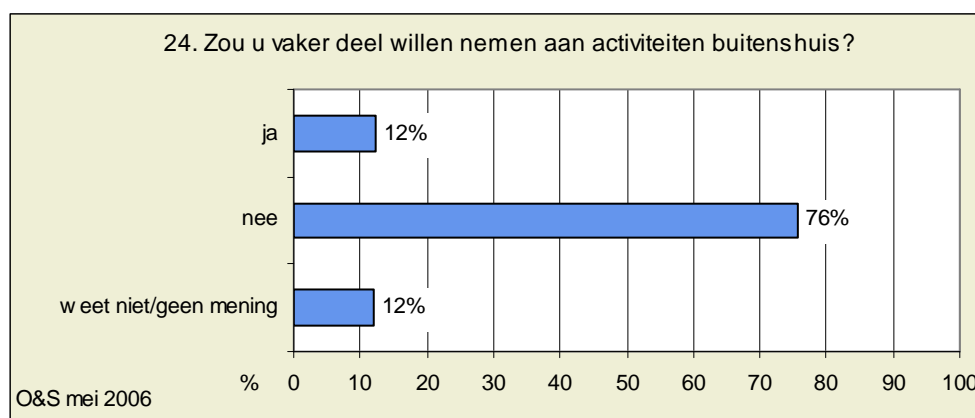
Van de ouderen maakt eenderde wel eens gebruik van het internet. Ruim 60% doet dit niet en heeft er ook geen behoefte aan.

- Vrouwen geven vaker aan niet te wandelen, fietsen of 'een blokje om' te gaan, een attractie of museum te bezoeken of op vakantie te gaan, maar hier wel behoefte aan te hebben. Vooral ouderen van 70 jaar en ouder geven aan niet uit te gaan of een attractie of museum te bezoeken of op vakantie te gaan, terwijl ze daar wel behoefte aan hebben. Ook ouderen die zelfstandig alleen wonen en ouderen met een lagere opleiding of een laag inkomen geven vaker aan nooit op vakantie te gaan, terwijl ze hier wel behoefte aan hebben.

Tabel 3. Activiteiten in de vrije tijd

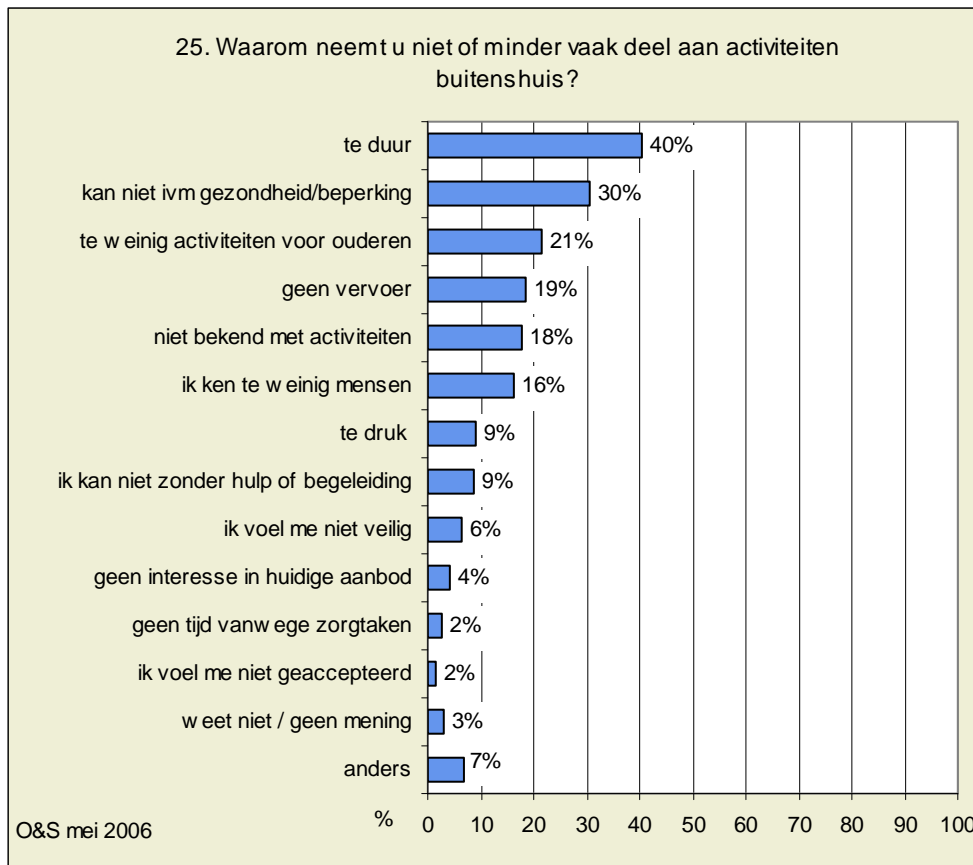
	ja	nee, geen behoefte	nee, wél behoefte
Doet u aan sport?	30%	62%	8%
Gaat u wel eens wandelen of fietsen of 'een blokje om'?	89%	6%	6%
Als er iets georganiseerd wordt in de buurt, doet u daar dan aan mee?	41%	54%	5%
Bent u lid van een vereniging?	50%	48%	2%
Volgt u (wel eens) een cursus?	16%	79%	5%
Gaat u wel eens uit naar bijv. een restaurant, bioscoop of theater?	58%	33%	9%
Bezoekt u wel eens een attractie of museum?	48%	44%	8%
Neemt u deel aan organisaties, zoals vakbond, ouderenbond, politieke partij?	31%	67%	2%
Neemt u wel eens deel aan activiteiten speciaal voor ouderen?	21%	72%	7%
Gaat u wel eens op vakantie?	64%	22%	14%
Maakt u wel eens gebruik van Internet?	32%	62%	6%

Driekwart van de ouderen geeft aan niet vaker aan activiteiten buitenshuis deel te willen nemen. 12% zou dit wel willen.

De belangrijkste reden voor ouderen om niet of minder vaak deel te nemen aan activiteiten buitenshuis is dat het te duur is. Voor bijna één op de drie ouderen is de gezondheid of zijn psychische problemen de reden om hier minder vaak of niet aan deel te nemen. Ongeveer één op de vijf ouderen vindt dat er te weinig activiteiten zijn speciaal voor ouderen. Een bijna even groot deel geeft aan geen vervoer te hebben om vaker aan activiteiten buitenshuis te kunnen deelnemen.

- Voor ouderen van 70 jaar en ouder zijn de gezondheid (38%) en het ontbreken van vervoer (26%) vaker een reden om minder vaak aan activiteiten buitenshuis deel te nemen. Vooral voor ouderen die zelfstandig alleen wonen (54%) en ouderen met een laag inkomen (69%) is 'te duur' een belangrijke reden om niet of minder vaak deel te nemen aan activiteiten buitenshuis.

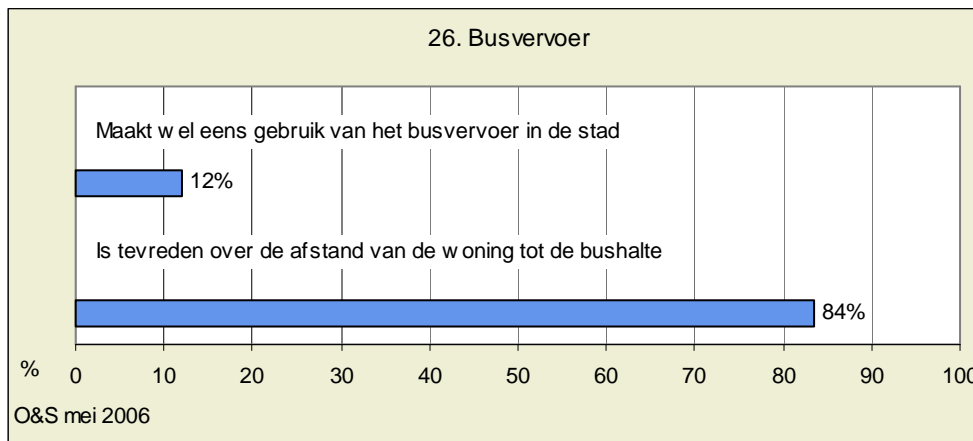
6 Vervoer

Het vijfde onderwerp in de vragenlijst is vervoer. Voor het contact met de naaste omgeving en het ondernemen van activiteiten, is het van belang dat men een mogelijkheid heeft om zich te vervoeren. In dit kader stelden we aan de ouderen enkele vragen over busvervoer en aanvullend / speciaal vervoer.

6.1 Busvervoer

Slechts 12% van de ouderen maakt wel eens gebruik van het busvervoer in de stad. Van hen is 84% tevreden over de afstand van de woning tot de bushalte. De ouderen die wel eens gebruik maken van het busvervoer doen dit gemiddeld 17 keer per jaar.

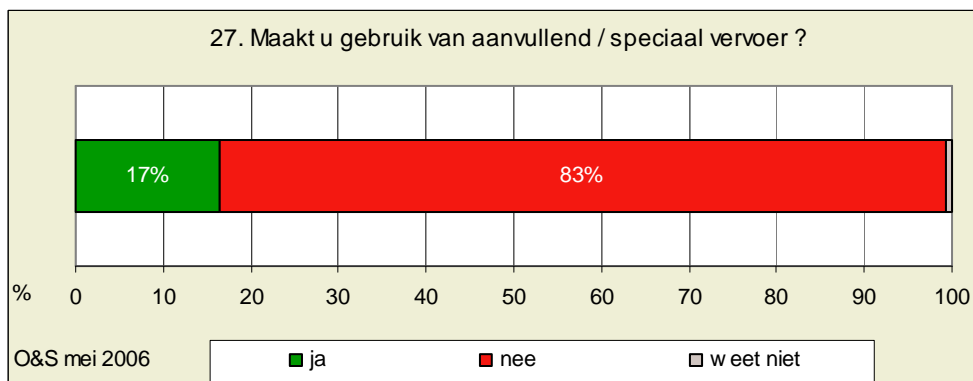
- Vrouwelijke ouderen (15%) en ouderen met een middelbaar of hoger opleidingsniveau (14%) geven iets vaker aan wel eens gebruik te maken van het busvervoer in de stad.

6.2 Aanvullend en speciaal vervoer

17% van de ouderen maakt wel eens gebruik van aanvullend vervoer of speciaal vervoer voor ouderen en gehandicapten, zoals belbus, ouderenbus of gehandicaptentaxi. Als men hiervan gebruikmaakt, dan doet men dat gemiddeld bijna één keer per week.

- Vooral vrouwelijke ouderen (23%), ouderen van 70 jaar en ouder (32%), bewoners van een meergezinswoning met (30%) of zonder (41%) lift, ouderen die zelfstandig alleen wonen (34%), ouderen met een lager opleidingsniveau (24%) en ouderen met een laag inkomen (22%) maken wel eens gebruik van het speciaal vervoer voor ouderen en gehandicapten.

Van de ouderen die geen gebruik maken van aanvullend of speciaal vervoer geeft ruim 90% aan dat niet nodig te hebben. 4% weet niet hoe zij daar gebruik van kunnen maken.

- Vooral vrouwelijke ouderen (6%), ouderen die zelfstandig alleen wonen (8%), ouderen met een lager opleidingsniveau (6%) en ouderen met een laag inkomen (7%) weten niet hoe zij daar gebruik van kunnen maken.

7 Zorgbehoefte

Het zesde onderwerp in de vragenlijst is zorgbehoefte. Mensen kunnen moeite hebben met bepaalde dagelijkse handelingen. We vroegen de ouderen om van een aantal activiteiten aan te geven of zij dit in het algemeen zonder moeite, met moeite of alleen met hulp van anderen kunnen doen.

7.1 Dagelijkse handelingen

Uit tabel 4 blijkt dat een relatief grote groep ouderen een groot aantal handelingen zonder moeite kan doen. De meeste moeite hebben de ouderen met het regelen van administratieve en financiële zaken, klusjes in en om het huis en het schoonmaken van het huis. Van al deze drie zaken geeft ongeveer een derde van de ouderen aan dit met moeite of alleen met hulp van anderen te kunnen.

- Vooral vrouwelijke ouderen, ouderen van 70 jaar en ouder, ouderen die in een meergezinswoning wonen, ouderen die zelfstandig alleen of zonder partner met kind(eren) wonen en ouderen met een lagere opleiding hebben moeite met het regelen van administratieve en financiële zaken en klusjes in en om het huis of kunnen dit alleen met hulp van anderen.
- Vooral ouderen van 70 jaar en ouder, ouderen die in een meergezinswoning met lift wonen, ouderen die zelfstandig alleen wonen, ouderen met een lagere opleiding en ouderen met een laag inkomen hebben moeite met het huis schoonmaken of kunnen dit alleen met hulp van anderen.

Tabel 4. Wel of geen moeite met dagelijkse handelingen

	zonder moeite	met moeite	alleen met hulp	n.v.t.
Maaltijden bereiden	84%	5%	5%	6%
Uzelf volledig wassen	89%	4%	5%	3%
Uzelf aan- en uitkleden	92%	4%	1%	3%
Uzelf verplaatsen naar een andere kamer op dezelfde verdieping	88%	8%	0%	4%
Uzelf verplaatsen naar een andere verdieping	69%	10%	1%	20%
Woning verlaten en binnengaan	86%	11%	0%	3%
Uzelf buitenshuis verplaatsen (op straat, in openbare gebouwen)	76%	18%	3%	3%
Regelen van zaken die u nodig hebt in verband met uw beperkingen	59%	5%	10%	26%
Administratieve en financiële zaken regelen	60%	6%	29%	5%
Huis schoonmaken	63%	11%	20%	6%
Klusjes in en om het huis	51%	9%	27%	12%
Dagelijkse boodschappen doen	78%	7%	10%	4%
Zorgen voor uw kind(eren)	27%	2%	1%	71%

8 Thuiszorg

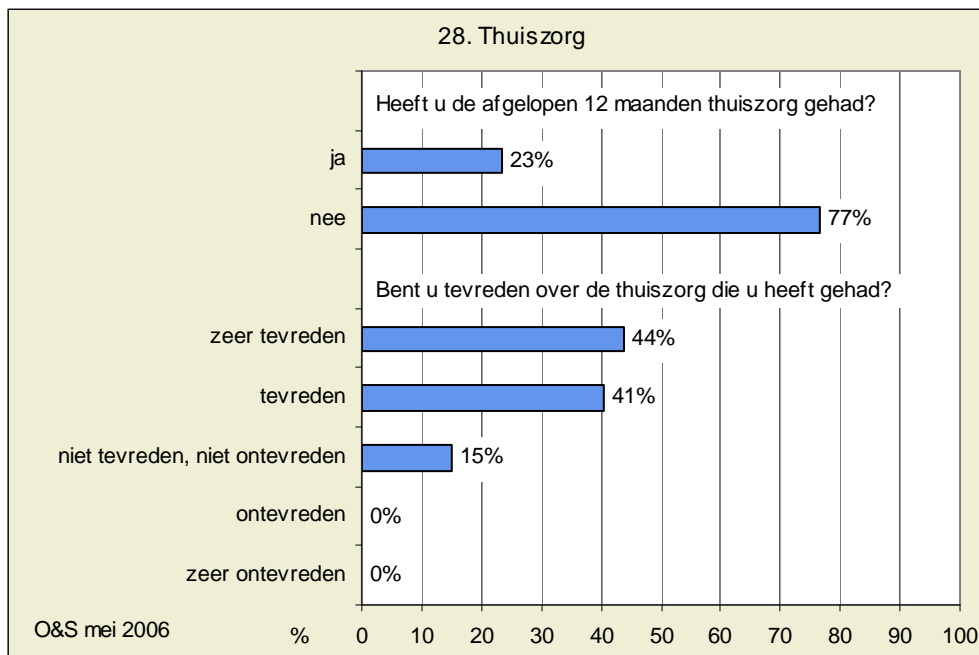
Het zevende onderwerp in de vragenlijst is thuiszorg. Aan de doelgroep stelden we enkele vragen over de thuiszorg. Hierbij willen we zicht krijgen op het gebruik van en de tevredenheid over de thuiszorg.

8.1 Gebruik van en tevredenheid over de thuiszorg

In de afgelopen 12 maanden heeft bijna een kwart van de ouderen thuiszorg gehad (grafiek 28).

- Vooral ouderen van 70 jaar en ouder (43%), ouderen die in een meergezinswoning met lift wonen (52%), ouderen die zelfstandig alleen wonen (41%) en ouderen met een lager opleidingsniveau (30%) hebben thuiszorg gehad.

De ouderen worden door de thuiszorg vooral geholpen bij huishoudelijk werk, zoals koken en boodschappen doen. Dit gold voor 88% van de ouderen die thuiszorg heeft gehad. Ook werd er vrij vaak geholpen bij de persoonlijke verzorging en verpleging.

85% van de ouderen die gebruik heeft gemaakt van de thuiszorg is hierover tevreden of zeer tevreden. Vrijwel niemand gaf aan hier ontevreden over te zijn.

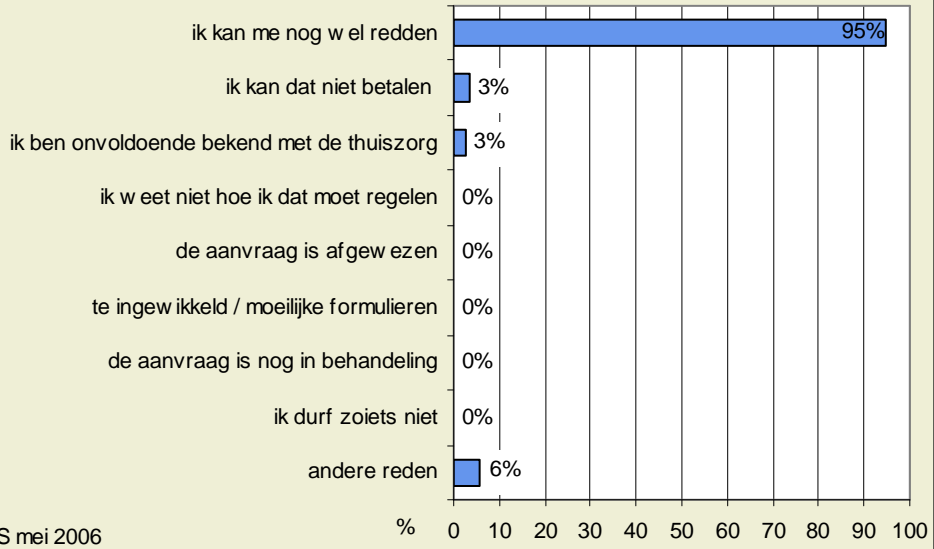
8.2 Waarom geen gebruik van de thuiszorg

Aan degenen die géén gebruik maken of gemaakt hebben van de thuiszorg, vroegen we naar de reden hiervan (grafiek 29).

De ouderen die geen gebruik maken of maakten van de thuiszorg geven hiervoor bijna allemaal als reden dat zij zich nog wel kunnen redden. Een klein percentage zegt het niet te kunnen betalen of is onvoldoende bekend met de hulp die thuiszorg kan bieden.

Andere redenen die worden genoemd zijn onder andere: ik krijg hulp van kinderen / partner / familie, particuliere hulp, ben nog gezond.

29. Waarom maakt u *geen* gebruik van de thuiszorg?

9 Mantelzorg

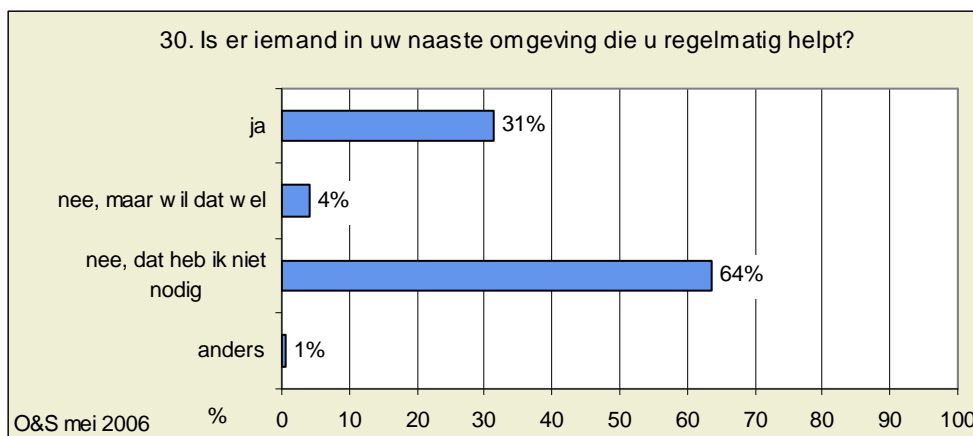
Het achtste onderwerp in de vragenlijst is mantelzorg. Mantelzorg is belangrijk voor het welzijn van mensen met een beperking. De vragen gaan over de aanwezigheid van mantelzorg, wie de mantelzorg op zich nemen en waarom de niet-ontvangers geen mantelzorg krijgen.

9.1 Aanwezigheid van mantelzorg

Ten eerste vroegen we de respondenten of zij iemand in hun naaste omgeving hebben, zoals een partner, familie, vrienden, buren of kennissen, die hen geregeld helpt bij persoonlijke verzorging, huishoudelijke verzorging en/of het regelen van verschillende dingen (grafiek 30).

Van de ouderen zegt 31% zo'n persoon in de naaste omgeving te hebben. Bijna tweederde geeft aan dat niet nodig te hebben.

- Vooral vrouwelijke ouderen (38%), ouderen van 70 jaar en ouder (54%), ouderen die in een meergezinswoning wonen (48%), ouderen die zelfstandig alleen wonen (49%) en ouderen met een lager opleidingsniveau (42%) hebben iemand in hun naaste omgeving die mantelzorg verleent.
- Met name ouderen die zelfstandig alleen wonen (7%), ouderen met een lager opleidingsniveau (6%) en ouderen met een laag inkomen (8%) geven aan niet zo iemand in de naaste omgeving te hebben, maar zouden dat wel graag willen.

9.2 Welke hulp krijgt men en van wie

Aan de personen die hebben aangegeven dat zij mantelzorg ontvangen, vroegen we per hulpvorm van wie ze die hulp krijgen. Hierbij hebben we onderscheid gemaakt naar een drietal vormen van hulp:

1. huishoudelijke hulp (bijv. koken, de was, klusjes, en boodschappen doen);
2. persoonlijke verzorging (bijv. helpen bij eten en drinken, aan- of uitkleden, wassen en naar toilet gaan);
3. regelen van dingen (bijv. afspraken maken en rekeningen betalen).

Op het gebied van huishoudelijke hulp en het regelen van dingen worden de ouderen met name geholpen door niet inwonende familieleden. Bij de persoonlijke verzorging zijn het vooral de inwonende gezinsleden of huisgenoten die deze hulp bieden.

9.3 Waarom krijgt men geen hulp

Aan de personen die geen mantelzorg ontvangen, maar dit wel graag zouden willen, vroegen we waarom zij geen mantelzorg ontvangen.

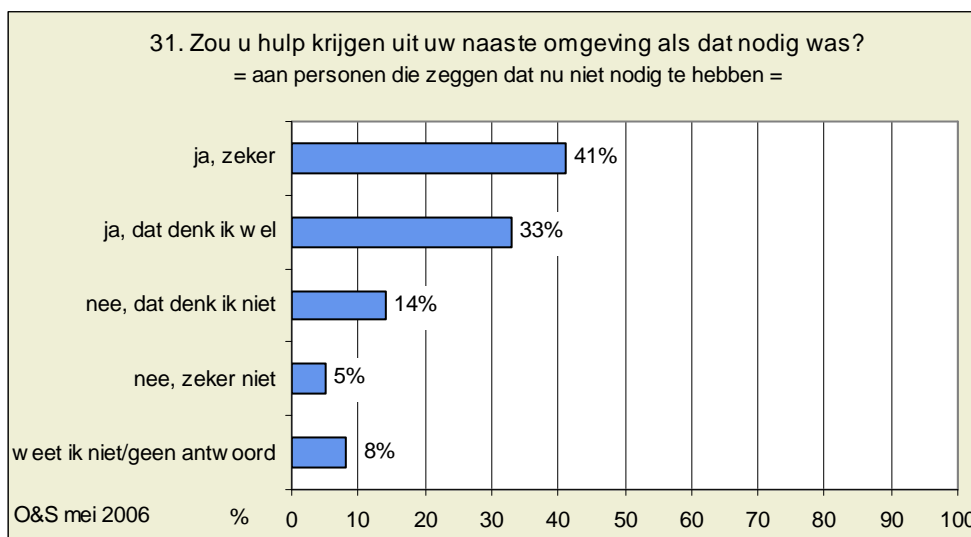
De reden die hier vooral aangegeven werd, is dat er weinig contact is met mensen in de naaste omgeving.

9.4 Mantelzorg indien nodig

Aan de personen die zeggen dat ze nu geen mantelzorg nodig hebben, stelden we de volgende vraag: 'Stel dat u vanwege ziekte, ongeval, of ziekenhuisopname voor enkele weken of maanden veel hulp nodig heeft, zou u die dan krijgen vanuit uw naaste omgeving (partner, familie, vrienden, burens, kennissen)? (grafiek 31)

Van de ouderen (die nu geen mantelzorg nodig hebben) zegt driekwart dat ze dat zeker zullen krijgen of dat ze denken dat ze dat wel zullen krijgen. Ongeveer 20% van de ouderen denkt dat ze die hulp niet krijgen of weten dat zeker.

- Vooral ouderen van 70 jaar en ouder (40%) en ouderen die zelfstandig alleen wonen (31%) denken dat ze die hulp niet krijgen of weten dat zeker.

Bijlage 1: Onderzoeksopzet

Uitvoering onderzoek

Ouderen van 55 tot 75 jaar zijn ondervraagd door middel van een schriftelijke enquête. Met ouderen van 75 jaar en ouder en allochtone ouderen zijn mondelinge interviews gehouden aan de hand van de schriftelijke vragenlijst. De interviews met ouderen van 75 jaar en ouder zijn gehouden door het externe bureau P-research en voor de interviews met allochtone ouderen is de hulp van tweetalige enquêteurs van bureau Colorview uit Den Haag ingeschakeld.

Onderzoek en Statistiek heeft, in nauwe samenwerking met de opdrachtgever, de vragenlijst ontwikkeld en zorggedragen voor de organisatie van het onderzoek en voor de rapportage van de resultaten van het onderzoek.

De vragenlijst bevat grotendeels dezelfde vragen als de vragenlijst die in 2005 is gebruikt voor een onderzoek naar wonen, welzijn en zorg in Zwolle. De vragenlijst bestaat uit gesloten vragen met een aantal vaste antwoordcategorieën.

De ingevulde vragenlijsten zijn gescand door het externe bureau ScanServ. Onderzoek en Statistiek heeft van ScanServ een databestand gekregen met de gegevens van de ingevulde vragenlijsten. Op basis van dit bestand heeft Onderzoek en Statistiek analyses gedaan.

Anonimiteit

De enquête is volledig anoniem. Onderzoek en Statistiek weet niet wie welke vragenlijst heeft ingevuld en de rapportage is niet herleidbaar tot personen.

Representativiteit

Door middel van een Chi-kwadraattoets is berekend of de respons representatief is voor de werkelijke populatie van ouderen in Kampen Noord, uitgesplitst naar leeftijd en geslacht.

De respons blijkt significant te verschillen van de populatie als het gaat om de verdeling naar leeftijd. Om de resultaten van dit onderzoek representatief te maken voor de doelgroep ouderen in de wijk Kampen Noord zijn daarom wegingsfactoren berekend. Er is gewogen naar leeftijd. De respondenten die zijn ondervertegenwoordigd in vergelijking met de werkelijke populatie hebben een hoge wegingsfactor gekregen, zodat de antwoorden van deze respondenten zwaarder meetellen in de analyses.

Respons

Voorafgaand aan de enquête is vanuit de gemeente een brief met een vooraankondiging van het onderzoek verstuurd naar de ouderen. Daarnaast is het onderzoek onder de aandacht gebracht via berichtgeving in de pers. Om de respons te vergroten, is ongeveer een week na het versturen van de vragenlijst een herinneringsbrief verstuurd, met het verzoek de vragenlijst alsnog in te vullen. Verder zijn een aantal waardebonden verloot onder de deelnemers aan het onderzoek om de respons te vergroten.

De respons van het onderzoek is hoog. In totaal zijn 1160 ouderen van 55 jaar en ouder benaderd voor het onderzoek, waarvan 835 ouderen aan het onderzoek hebben deelgenomen, een respons van 72%.

Tabel 1.1 geeft de samenstelling van de respons weer naar een aantal achtergrondkenmerken. Te zien is dat de meeste ouderen (gehuwd) samenwonen.

Tabel 1.1 Respons naar achtergrondkenmerken, in aantallen en percentages

	aantal	%
Man	388	47,4
Vrouw	426	52,3
55 - 64 jaar	444	55
65 - 74 jaar	298	36,9
75 jaar en ouder	65	8,1
Ik woon zelfstandig alleen	224	27,9
Ik woon (gehuwd) samen met partner zonder kind(eren)	472	58,7
Ik woon (gehuwd) samen met partner en kind(eren)	76	9,5
Ik woon zonder partner met kind(eren)	23	2,9
Ik ben inwonend bij mijn ouder(s)	3	0,4
Ik ben inwonend bij anderen	2	0,2
Anders	4	0,5
Lager onderwijs	473	58,8
Middelbaar onderwijs	268	33,3
Hoger onderwijs	63	7,8
Laag inkomen	323	42,7
Gemiddeld inkomen	409	54,1
Hoog inkomen	24	3,2
Moeite rond te komen met maandelijks bedrag?		
Nee	436	55,6
Ja, soms	286	36,5
Ja, altijd	62	7,9

Bijlage 2:

Verschillen tussen ouderen van 55 tot 70 jaar en 70 jaar en ouder

Onderwerp	55 tot 70 jaar	70 jaar en ouder
Wonen		
Type woning	<ul style="list-style-type: none"> • 76% woont in een eengezinswoning • 49% woont in een huurwoning • 12% woont in een woning die speciaal bedoeld is voor senioren 	<ul style="list-style-type: none"> • 36% woont in een eengezinswoning • 82% woont in een huurwoning • 45% woont in een woning die speciaal bedoeld is voor senioren
Gelijkvloers	<ul style="list-style-type: none"> • 34% woont in gelijkvloerse woning 	<ul style="list-style-type: none"> • 72% woont in gelijkvloerse woning
Geschiktheid	<ul style="list-style-type: none"> • 13% heeft behoefte aan aanpassingen en/of voorzieningen om langer in de huidige woning te kunnen blijven wonen • Bij 4% is de woning reeds aangepast via de Wvg 	<ul style="list-style-type: none"> • 19% heeft behoefte aan aanpassingen en/of voorzieningen om langer in de huidige woning te kunnen blijven wonen • Bij 16% is de woning reeds aangepast via de Wvg
Aanwezige aanpassingen	<ul style="list-style-type: none"> • Reeds aanwezige aanpassingen: 14% aanpassingen douche en toilet 32% gelijkvloerse woning 15% drempels verwijderd 11% scootmobielbereikbaar en rolstoeltoegankelijk 3% alarmering met spreek-luister verbinding 7% intercom 7% elektrische deuropener 	<ul style="list-style-type: none"> • Reeds aanwezige aanpassingen: 53% aanpassingen douche en toilet 70% gelijkvloerse woning 43% drempels verwijderd 41% scootmobielbereikbaar en rolstoeltoegankelijk 34% alarmering met spreek-luister verbinding 30% intercom 26% elektrische deuropener
Behoefte aan aanpassingen	<ul style="list-style-type: none"> • niet aanwezig, maar wel behoefte aan: 8% aanpassingen douche en toilet 11% gelijkvloerse woning 3% verwijderen drempels 3% scootmobielbereikbaar en rolstoeltoegankelijk 7% alarmering met spreek-luister verbinding 16% videofoon 8% nog andere aanpassingen 	<ul style="list-style-type: none"> • niet aanwezig, maar wel behoefte aan: 11% aanpassingen douche en toilet 4% gelijkvloerse woning 13% verwijderen drempels 11% scootmobielbereikbaar en rolstoeltoegankelijk 11% alarmering met spreek-luister verbinding 25% videofoon 27% nog andere aanpassingen
Bereikbaarheid	<ul style="list-style-type: none"> • 33% vindt postkantoor slecht bereikbaar • 17% vindt bank/pinautomaat slecht bereikbaar • 18% vindt huisarts/gezondheidscentrum slecht bereikbaar 	<ul style="list-style-type: none"> • 56% vindt postkantoor slecht bereikbaar • 39% vindt bank/pinautomaat slecht bereikbaar • 37% vindt huisarts/gezondheidscentrum slecht bereikbaar
Verhuisplannen		
Verhuisplannen nabije toekomst	<ul style="list-style-type: none"> • 41% wil (misschien) wel verhuizen als er geschikte woningen worden gebouwd • 6% mist sociale contacten • 6% vindt zorgvoorzieningen te ver weg • 37% wil woning gaan huren 	<ul style="list-style-type: none"> • 31% wil (misschien) wel verhuizen als er geschikte woningen worden gebouwd • 20% mist sociale contacten • 40% vindt zorgvoorzieningen te ver weg • 14% wil woning gaan huren
Reden om te verhuizen		
Voorkeur andere woning	<ul style="list-style-type: none"> • 79% van degenen met verhuisplannen heeft voorkeur voor huurwoning • 84% van degenen met verhuisplannen wil (misschien) een specifieke woning voor senioren • 77% van degenen met verhuisplannen wil een zelfstandige woning • 18% woont al in een woning waarin ze oud kunnen worden 	<ul style="list-style-type: none"> • 93% van degenen met verhuisplannen heeft voorkeur voor huurwoning • 95% van degenen met verhuisplannen wil (misschien) een specifieke woning voor senioren • 27% van degenen met verhuisplannen wil een zelfstandige woning • 29% woont al in een woning waarin ze oud kunnen worden

Onderwerp	55 tot 70 jaar	70 jaar en ouder
Welzijn		
Gezondheid	<ul style="list-style-type: none"> • 67% beoordeelt lichamelijke gezondheid als uitstekend of goed • 83% beoordeelt kwaliteit van leven als uitstekend of goed 	<ul style="list-style-type: none"> • 29% beoordeelt lichamelijke gezondheid als uitstekend of goed • 66% beoordeelt kwaliteit van leven als uitstekend of goed
Welzijn	<ul style="list-style-type: none"> • 5% voelt zich altijd of vaak eenzaam 	<ul style="list-style-type: none"> • 12% voelt zich altijd of vaak eenzaam
Contacten	<ul style="list-style-type: none"> • geen verschillen naar leeftijd 	<ul style="list-style-type: none"> • geen verschillen naar leeftijd
Hulp van anderen	<ul style="list-style-type: none"> • voor 7% is de dagindeling grotendeels afhankelijk van de mensen die hen helpen 	<ul style="list-style-type: none"> • voor 14% is de dagindeling grotendeels afhankelijk van de mensen die hen helpen
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> • 21% is actief in het vrijwilligerswerk • 6% kan weinig anders doen vanwege lichamelijke of psychische beperkingen • 38% doet aan sport, 11% niet maar heeft daar wel behoefte aan • ± 80% gaat wel eens uit naar bijv. restaurant of bioscoop of bezoekt wel eens een attractie of museum • 15% neemt wel eens deel aan activiteiten speciaal voor ouderen, 6% niet maar heeft daar wel behoefte aan • 80% gaat wel eens op vakantie, 7% niet maar heeft daar wel behoefte aan • 50% maakt wel eens gebruik van internet, 8% niet maar heeft daar wel behoefte aan • 20% neemt niet of minder vaak deel aan activiteiten vanwege gezondheid of psychische problemen • 10% neemt niet of minder vaak deel aan activiteiten omdat ze geen vervoer hebben 	<ul style="list-style-type: none"> • 30% is actief in het vrijwilligerswerk • 17% kan weinig anders doen vanwege lichamelijke of psychische beperkingen • 21% doet aan sport, 5% niet maar heeft daar wel behoefte aan • ± 50% gaat wel eens uit naar bijv. restaurant of bioscoop of bezoekt wel eens een attractie of museum • 29% neemt wel eens deel aan activiteiten speciaal voor ouderen, 7% niet maar heeft daar wel behoefte aan • 46% gaat wel eens op vakantie, 22% niet maar heeft daar wel behoefte aan • 12% maakt wel eens gebruik van internet, 4% niet maar heeft daar wel behoefte aan • 38% neemt niet of minder vaak deel aan activiteiten vanwege gezondheid of psychische problemen • 26% neemt niet of minder vaak deel aan activiteiten omdat ze geen vervoer hebben
Vervoer	<ul style="list-style-type: none"> • 4% maakt wel eens gebruik van het aanvullend of speciaal vervoer 	<ul style="list-style-type: none"> • 32% maakt wel eens gebruik van het aanvullend of speciaal vervoer
Zorgbehoefte	<ul style="list-style-type: none"> • kan in het algemeen met moeite of alleen met hulp van anderen: • 7% maaltijden bereiden • 3% zichzelf volledig wassen • 3% zichzelf aan- en uitkleden • 2% zichzelf verplaatsen op dezelfde verdieping • 9% zichzelf verplaatsen naar een andere verdieping • 4% in- en uitgaan van de woning • 6% zichzelf buitenshuis verplaatsen • 10% regelen van zaken die men nodig heeft ivm eigen beperkingen • 18% regelen van administratieve en financiële zaken • 16% huis schoonmaken • 20% klusjes in en om het huis • 7% dagelijkse boodschappen 	<ul style="list-style-type: none"> • kan in het algemeen met moeite of alleen met hulp van anderen: • 14% maaltijden bereiden • 16% zichzelf volledig wassen • 8% zichzelf aan- en uitkleden • 15% zichzelf verplaatsen op dezelfde verdieping • 13% zichzelf verplaatsen naar een andere verdieping • 21% in- en uitgaan van de woning • 39% zichzelf buitenshuis verplaatsen • 22% regelen van zaken die men nodig heeft ivm eigen beperkingen • 54% regelen van administratieve en financiële zaken • 48% huis schoonmaken • 56% klusjes in en om het huis • 28% dagelijkse boodschappen
Thuiszorg	<ul style="list-style-type: none"> • 6% heeft in de afgelopen 12 maanden thuiszorg gehad 	<ul style="list-style-type: none"> • 43% heeft in de afgelopen 12 maanden thuiszorg gehad
Mantelzorg	<ul style="list-style-type: none"> • 13% heeft iemand in de naaste omgeving die mantelzorg verleent, 4% niet maar zou dat wel graag willen • 77% verwacht hulp te kunnen krijgen uit naaste omgeving als dat nodig zou zijn 	<ul style="list-style-type: none"> • 54% heeft iemand in de naaste omgeving die mantelzorg verleent, 5% niet maar zou dat wel graag willen • 51% verwacht hulp te kunnen krijgen uit naaste omgeving als dat nodig zou zijn

